

8
DISSERTATIO
INAUGURALIS JURIDICA
DE JURE

IN
VITAM HOMINIS
QUAM
ADJUTORE ALTISSIMO
FAVENTIBUSQUE COELI IN COLI
SUB CLEMENTISSIMIS AUSPICIIS
ELECTORALIBUS
EX DECRETO ET AUTHORITY INCL
FACULTATIS JURIDICÆ
IN ALMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE
MOGUNTINA
PRÆSIDE

Prænobili Clarissimo & Consultissimo Viro ac Domino

D. GEORGIO JOSEPHO WAG

NER, J. U. D. Eminentissimi ac Celsissimi Principis

Electoris Moguntini Judicii Aulici & Facultatis Juridicæ

Assessore & p. t. DECANO

PRO SUPREMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS RI
CONSEQUENDIS

Publicæ Juris-Peritorum Censuræ submittit

JOANNES JACOBUS JOSEPHUS BENZELL

Mogonus, Judicii Electoralis Aulici Moguntini Assessor

In Auditorio Juridico Horisq; antemeridianis consuetis. Die 30. Sept. A. 1721

Moguntia. Ex Typographia Electorali Aulica Acad. Per Joann. Conradum Hoffm.

*EMINENTISSIMO ET
CELSISSIMO
PRINCIPI DOMINO,
D. LOTHARIO
FRANCISCO,
S. SEDIS MOGUNTINÆ
ARCHI-EPISCOPO,
C. ROM. IMPER. PER GERMANIAM
ARCHI-CANCELLARIO,
PRINCIPI
ELECTORI,
NEC NON
EPISCOPO BAMBERGENSI,
DOMINO DOMINO
SVO CLEMENTISSIMO.*

EMINENTISSIME ARCHIEPISCOP

CELSISSIME

PRINCEPS ELECTOR.

DOMINE, DOMINE

CLEMENTISSIME.

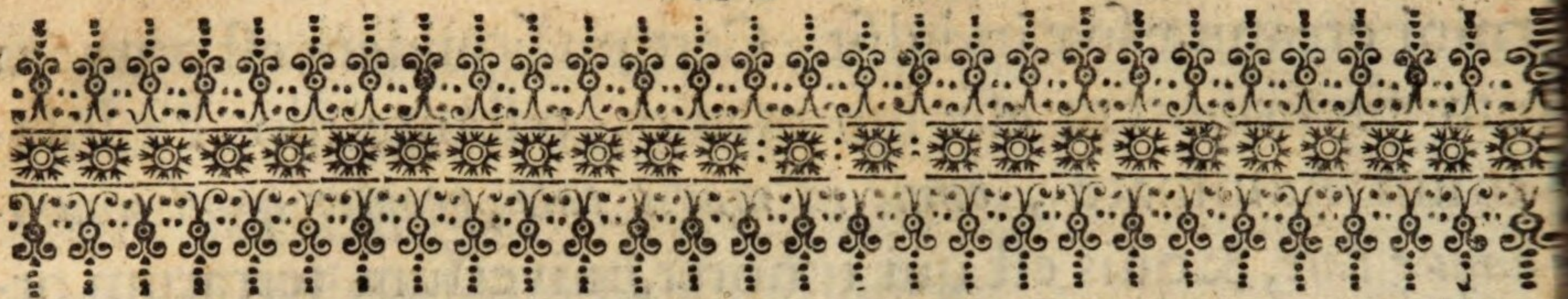

A pedes Eminentissimæ Ce
litudinis Tuæ se hisce sistu
pagellæ Mogonæ, quas inaug
rali Furis - Consultorum ex
mini submissurus Eminentiss
mæ Cellitudini Tuæ consecrare, ac Celsiss
mis Nominibus Tuis insignire attentat
Gratiosissimo vultu Tuo, quem nulli nega
non dedignare opusculum servi ac subditi T

jectissimi, cui nil magis in votis, quam quem
servo Eminentissimæ Celsitudinis Tuæ
votissimo traxit sanguinem vitamque ser-
vis Tuis æternum sacrificare. Prosequere
Clementissimo Favore Tuo filium ejus, cu-
s diuturna servitia innumeris gratiis ad-
mulum usque accumulasti. Conserva mi-
Gratiossimam propensionem tuam, quâ me
m abs ullo meo merito beneficentissimè dig-
tus es ; Te vero longis adhuc annis tem-
poribusque populo Tuo incolumem Conservet,
Regiminis Optimi fortunatam Continua-
nem Impertiat Omnipotens, quod toto
corde demississimè voveo

Eminentissimæ Celsitudinis Tuæ

Servus ac Subditus fidelissimus
Joannes Jacobus Josephus Benzell.

CAPUT PRIMUM.

De jure in vitam hominis in gener.

Agnum quantumvis sit beneficium bonitasque quin exprimi condigneat immensum major, quâ omnipotens omnium creator Deus globum terraqueum tot tamque variis pretiosissimisque rebus in copiâ propemodum infinitâ plenum fertilemque hominis creaturæ suæ potestati subjecit; ipse enim ait. Gen. v. 26. *faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram & præsit piscibus maris & volatilibus cæli, & bestiis universæque terræ & omni reptili quod movetur in terrâ, & v. 28. Ibi crescite & multiplicamini & replete terram & subjicite eam & Dominamini piscibus maris & volatilibus terræ & universis animalibus quæ moventur super terram, beneficium tamen inter cætera nobilius ac terrestre maximum est vita, quater optimus animam rationalem corpori organico uniend*

A

homin

mini creaturæ suæ indulgit. Certum siquidem est omnem rem pretiosorem esse suo medio, testante illo Philosophorum Axiomate, *omne id magis tale, propter quod unumquodque tale*, & quis est qui ignoret, universum terrarum orbem cum rebus omnibus quas vasto suo ambitu complectitur, id tantummodo productum, hucusque conservatum conservandumque imposterum ut vitæ humanæ conservandæ tanquam verum medium deserviret? nam certè non vivit homo ut edat, bibat mundoque fruatur, sed edit, bibit mundoque fruatur, ut vitam, quam Deus sibi imperatur, sustentet. Dedit quippe Deus homini terram cum animantibus, *ut sint in escam gen. i. v. 29.* seu, quod idem est, ut sint alimenta ac sustentamenta vitæ humanæ ac Reticulum fane foret asserere, rem non ob Dominum sed Dominum ob rem suam existere. Nobilior nempe est hominis vitæque ejus essentia ac finis, scopus longè præstantior, non certe usus fruitioque mundi, sed vel terrestris intermedius, ut scilicet homo hic in terris Creatori suo gloriam ejus in se aliisque creaturis quærendo ac celebrando, concessa sibi à Deo talenta eidem rursus, generi humano ac sibi impendendo officioque hominis ac civis bene defungendo serviat, quod faciendo finem suum ultimum, æviternam scilicet Dei fruitiorem, quæ centrum creationis, Assequitur.

Ponderatâ nunc vitæ humanæ essentiâ, consideratâ pretiositate mediorum à creatore omnium ejusdem conservationi

vationi destinatorum perspectâque finis ejus utriusque N
bilitate immensâ vitam hanc infiniti valoris esse omni
mundi bona longissimè supergradientis liquidò apparet, s
cum res nullius haud sit suum utique habitura Dominum
qui liberum in eam arbitrium exercere habeat, quina
hic sit abeamus disquirere.

Et est fane Certitudine indubitâtâ Dominium in r
quascumque creatas aut creabiles absolutum liberrimaq
de eis disponendi facultas Creatori omnium Deo sic esse
tialis, ut nullo plane modo hic sine illâ concipi existerere
valeat, *ipse enim est qui vitæ ac mortis habet potestatem. Sap. 1*
Ac includit certè omnipotentia Dei non tantum immensa
facultatem quæcunque producendi, sed & liberrimè de e
productis disponendi, ea dispensandi pro lubitu, & i
nihilum etiam, ex quo gratis extraxit, retrudendi poter
tiam omninó illimitatam; Dubio idcirco caret, cum vit
humanæ Doni utpote sui liberrimi Arbitrum esse absoluti
simum. Annon vero Dominium hocce homini quoqu
ullo modo competat? Quæstio est

Quod quidem negare ac hocce vitæ humanæ Dom
nium Deo privativè asserere Rationes compellunt eviden
tissimæ. Solus Deus enim est, qui homini vivere dedit, no
homo sibi metipsi, nec homo homini beneficium hocce
contulit, nam licet homo hominem generet, generato
tamen aliud nil agit, quam quod dispensatorem semini
humani agat, quod semen materia saltem remota ab Au

ore omnium in subjectum animæ efformatur, quam & se Deus solus creatione propria producit, infundit cor-
 ri unitque ac sic vivere donat, solus ergo Deus est qui
 tam impertitur, homo saltem instrumentum. Solus iti-
 em Deus vitam hominis conservat, ergo soli ei Domi-
 num vitæ hujus adscribendum. Dixeris rationem hanc mi-
 mum inferre, sequi enim exinde hominem nullius rei Do-
 minum esse, quia omnia dedit Deus, omnia & confer-
 t, Ast non infert nimium allata ratio, præscindendo
 a voluntate Dei Homini Dominium quoddam at-
 tribuendo verum est hominem nullius rei Dominum esse,
 nam ergo voluntas Divina hominem Dominum mundi con-
 tuat per *loca supra allegata*, adducta ratio non obtinet,
 obtinet tamen in Dominio vitæ Humanæ, quod nusquam
 communicavit, sed sibi reservavit Omnipotens illo *Deut. 32.*
Quia ut prætereamus. Videte quod ego solus sim, & non sit alius
deus præter me, ego occidam & vivere faciam. Quin ex eo,
 quod homo in universum hunc habet, dominio, confir-
 matur Assertio nostra, licet enim Deus homini terram sub-
 cerit *locis supra citatis*, attamen illimitatam pro lubitu
 disperdendi facultatem ei non est impertitus, Dedit
 enim homini terram cum omni volucris semine & animan-
 ut *habeat ad vescendum. gen. 1. v. 29.* Quod ad vescu-
 m bene de omni vitæ humanæ alimento Recreatione
 am honestâ intelligitur. *l. un. C. de majuma. vid. Puff. de*
Hom. & civ. C. 5. §. 6. usum ergo rerum creatarum in-
 dulsit

dulsiſit Deus non abuſum, qui vitium prodigalitatis eſt legibus divinis prohibitum graviter, vindicandum graviffimū de quo Theologi; ac hinc etiam legum humanarum abuſum rei ſuæ Domino prohibentium, nec non prodigo- rum ſuarum adminiſtrationem interdicientium, *vid. §. Inſt. de hiſ qui ſui vel alien. jur. §. 3. & 4. Inſt. de Curat. l. pr. de curat. furioſ. l. 6. ff. de V. O. juſtitia in aprico eſt; mitatum ipitur cum ſit Dominium hominis in rebus ei p- expreſſam Dei voluntatem ſubjectis, Dominium in vita humanam propriam vel alienam nullum omnino comp- tet, cum uti jam dictum; non tantum nullo in loco D- us hoc juſ communicârit homini ſed & ſibi omnimodè reſervârit. Porro ideo homo eſt Dominus rerum cæterarum, quia ob hominem univerſus creatus eſt, ergo ideo quoque ſolus Deus vitæ humanæ liber erit Arbiter, qui ob Deum homo vivit, ut ſcilicet ei totus quantus ſervia- ac hinc illicitum fane erit ſervitiis hiſce ullo modo ſe vel al- um ſubducere & auferre. Accedit Vitam gratiam omni- potentis eſſe à beneficentiſſimo numine gratis & ſine ullo merito hominis in nihilo quippe adhuc latitantis collatam ſi ergo gratia principis precarium bene dicatur juxta Com- munem *vid. §. 11. Inſt. de I. Nat. gent- ac Civ. l. 100. & 102. ff. de Reg. jur. Lauterbach. Compend. Tit. de Conſt. prin- in fin, Stryck. in notis ibid. Carpzov. 1. Decis. 87. n. 55. cu- juſ Dominium plenum & liberrimum integrum omnino penes dantem remaneat, uſus vero nudus in taliter aggra-**

atum transeat ad nutum principis concedentis revocabi-
 s, aliud certè non dicendum de vitâ humanâ æterni
 Principum Principis maximâ gratiâ homini concessâ, quam
 hominem nudum usufructu ac custodem vitæ suæ à *Flavio*
Josepho l. 3. de bell. judaico scitè depositum Dei cognominatæ
 in terris agere, Deum vero plenum Dominum privativè
 remanere, consequenter nec alienæ nec propriæ vitæ homi-
 nem liberum arbitrum unquam esse posse. Accedit, ut
 alia quamplurima prætereamus, Dictamen Naturæ homi-
 ni cuius congenitum, quod & in vitæ propriæ conserva-
 tionem quemlibet propellit cogitque, & à cæde alienâ
 cohortatur. Fundamentis hisce ac rationibus Dominium
 vitæ humanæ homini cuius meritò auferentibus robur
 gravissimum addunt jura tum Divina illo *Gen. 9. v. 5. & 6.*
quisquis effuderit sanguinem hominis effundetur & sanguis ipsius
& illo exod. 20. v. 13. non occides aliisque multis locis, quæ
 in contextu adhuc occurrent, tum humana, *Vid. tot. tit.*
de L. Cornel. de sicar. & L. pompej. de parricid. &c. homini
 liberam in vitam tum propriam tum alienam potestatem
 rectissimè interdicentia. Comprobat Unanimis sapien-
 tum omnium Consensus Dominium vitæ humanæ verum
 reservatum Omnipotentis uno ore asserentium; Ac ex
 ethnicis quidem audiatur præprimis *Phytagoras* apud *Ci-*
ronem de senectute dicens: *Nemini fas esse injussu summi*
operatoris Dei de præsidio & Statione vitæ discedere. idem in-
 eminat *Plato in Phædone*, dum ait, *in custodiâ quâdam nos*
 homi-

homines sumus nec decet hominem quemquam ex hac se ipse
 solvere aut aufugere. Addatur Lactantius div. Inst. l. 3. c. 1.
 inquiens: Sicut in hanc vitam nostram sponte non venimus, ita
 rursus ex hoc Domicilio corporis, quod tuendum nobis assigna-
 tum est, ejusdem jussu recedendum est qui nos in hoc corpus in-
 duxit, tam diu habitaturos donec jubeat. Et Arrianus Epi-
 cto l. 1. c. 1. Cum hora aderit, tum statim moriar, quomodo
 ut eum decet, qui restituit aliena. Vid. Aristoteles l. 3. Eth. c. 1.
 & 11. Martialis l. 11. Ep. 57. Virgilius Aenaid. 6. & alii apud
 Puffendorffium de jure N. & G. l. 2. §. 4. allegati. Probat idem
 unanimis Hæbræorum Doctrina, quibus mori nil est quam
 dimitti, homo autem nec semetipsum nec alium homi-
 nem non dimittit, sed solus Deus id facit, utpote qui ho-
 minem sibi servitutum in statione hujus vitæ collocavit
 vid. Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 19. §. 5. Christianorum ver-
 sapientum, tam Theologorum, quam Juris-Consultorum
 Politicorum prudentumque quorumvis una est sententia
 una vox, unus consensus, quod vitæ humanæ Dominium
 soli Deo privativè competat, nec homo propriæ nec alienæ
 vitæ liberum arbitrium habeat; ac aliis compluribus præ-
 termissis videantur Haunoldus de jure & justit. Tract. 2. c. 6.
 Less. de jur. & Inst. l. 2. c. 4. Disp. 9. P. Schmier. Tractat. juria
 de jur. Propriet. Cap. 2. sect. 4. §. 2. P. Engel ad Decret. tit. de
 homicid. Volunt. & Casuali. Hugo grot. de I. B. & P. loc. supr. cit.
 & in annotat. Ibid. Puffendorff de I. N. & gent. l. 2. c. 4. & Her-
 tius in not. Ibid. Idem Puff. de Offic. hom. & Civis. c. 9. §. 9. &
 seqq.

qq. aliique complures, quos brevitatis gratiâ hic omit-
mus, ex quibus omnibus sole clarius apparet vitæ huma-
æ Dominium homini nullatenus competere sed verum
reservatum esse Dei Omnipotentis.

Delicti igitur atrocissimi in jus Naturæ damna-
nus antiquam Stoicorum sectam, quæ vel ex cras-
sima eâque incredibili ignorantia vel stupendâ
malitiâ hominem vitæ propriæ Dominum liberri-
mum, ut scilicet eam pro lubitu continuare, vel cum vi-
vere tæduerit, finire ac abrumpere queat, audacter asse-
ruit. Sic errore hoc irretitus Perpetuus ille vitæ Aulicæ
contemptor sed non desertor *Seneca Ep. 69. inquit. exerce*
ut mortem excipias, & si ita res suadeat, accersas, nil enim
interest an illa ad nos veniat, an nos ad illam. Hallucina-
tur similiter sapiens ille rerum Naturalium indagator *Pli-*
nius Nat. Hist. l. 2. p. 7. mortem sibi consciscere posse optimum,
vocans, in tantis vitæ pænis. Ita & Prudentissimus Cœte-
roquin Cato, ne invisum sibi Cæsarem in triumpho spe-
tare deberet, se ipsum peremit, & famosissimum est fa-
tum illud Lucretiæ illius Romanæ, quæ â Sexto Tarqui-
ii superbi filio vi corrupta, eo quod eam vitæ ulterioris
cederet, cultro manibus propriis in pectus proprium ad-
ecto obiit stultæ fortitudinis insanique Zeli pro re irrecu-
perabili insana victima. *Munster. Cosmograph. univers. l. 2. fol.*
105. Sic Teste Valerio Maximo dict. & fact. memor. 62. p. 203.
Massilienses, cum vivere eis displicuisset, causâ Magistra-
cui

tui denunciata venenum cicutâ temperatum bibebant ,
 sic e vitâ hâc sese barbaricè ipsi exturbabant. Ita & morante eodem mortuo in Indiâ marito ejusdem uxore quæ ibi sunt uni plures, acerrimè, quam ex se maximè dixerit defunctus, contendunt, victrix ad Rogum, in quo corpus mortui mariti pro more Regionis concrematur, jubilans accedit, ardenti conjugi se superjacet, ac in ejus amplexibus felicissima simul flammis consumitur. Similis erat mos Hunnorum , quos apud Teste *Procopio de bell. Pers. l. 1. c. 3.* opulentiores amicos sibi adsciscebant, quos omnium bonorum suorum participes faciebant, at ubi fato concessit, qui illi sibi adsciverat, socii ejus, quos modo prædicto alimentâ vivi cum eo sepeliebantur. Videantur Apud *Puffendorffius l. 2. de I. N. & G. cap. 3.* Authores testantes idem apud Japonenses adhuc hodie in usu esse. Barbarus quoque erat mos Herulorum , quos apud senes vel corpore debiles morte sibi ultro inferebant, eorumque uxores ad tumulum laque se enecâbant. *Procop. Hist. Goth. l. 2. vid. Grot. de Jur. Be & Pac. l. 2. c. 19. §. 5. & in annotatis Ibidem.* Impiam talem Amicitiam commemorat *Pater Foresti Tom. 4. Seiner Historischer Welt-Karten l. 3. fol. 202. de Hunningo.* 17mo Suecia & Hadingo stavo Daniæ Rege, qui cum sibi invicem diurnas vitæ insidias struxissent, amicitiam tandem inière arctissimam cum foedere, ut qui alteri superviveret, mortem sibi metipsi conscisceret. Quare cum falsus Rumor de morte Hadingi se repanderet, credulus nimium Hunningus in vase potu dulci pleno se suffocavit, quod audiens vivus adhuc

adungus, nec minus fortis fidelisque esse volens in foro,
 subditorum conspectu publico suspendi se curavit. Ac
 oicæ hujus vœfaniæ vestigia adhuc deprehendere licet in
 re nostro civili, idque prætermiſſis aliis in *l. 11. §. 3. ff. de*
squi not, infam. ubi illi tantum infames dicuntur qui *ma-*
conscientiâ, non qui *tædio vitæ* mortem sibi intulêrunt.
 em in *l. 3. §. 3. & 4.* ubi ejus demum bona confiscanda
 cuntur, qui sceleris reus mortem sibi conscivit, non qui
 edio vitæ: & *l. 9. §. 7. ff. de pecul.* ubi servis *in corpus suum*
vire seque interficere permissum, qui tamen textus ut tole-
 ntes avtochiriam non ut approbantes bene intelliguntur.
 cerbiûs ac justè quidem in Avtochiristam seu propricidam
 deliberatum ac voluntarium, secus enim est de furioso, &
 ui ei æquiparatur, animadvertunt jura noviora; Ita *Can.*
Caus. 32. Quest. 1. propricidam verum Homicidam ac hinc
 gravi pœnâ dignum pronuntiat, & *C. placuit 12. eodem Eccle-*
afticâ eum privat sepulturâ. Infamiam irrogant *l. 6. §. 7. ff.*
de re milit. & *l. 38. §. fin. ff. de pœnis.* Asininâ sepulturâ in-
 distinctè punit Avtochiristam *Carolina Art. 135. vid. Stryck.*
Sus modern. l. 48. tit. 21. Hunn. ad Inst. l. 1. tract. 1. Quest. 17.
uff. & de I. N. & G. l. 2. c. 4. §. 19 & Hugo Grotius de I. Bell. &
ac. l. 2. c. 19. §. 5. tam de eâ, quâ hodie propricida punitur,
 aninâ sepulturâ testantes, quam universalem gentium mo-
 ratiorum Consuetudinem eum qui se ipsum occiderit igno-
 minosâ sepulturâ punientem asseverantes. Addatur *Carpzov.*
rax. Crim. P. 1. Quest. 2. n. 31. & 32. Asininam sepulturam
 com-

communem proprijidii poenam esse affirmans, quam la-
describit *Brocrifius* in differtatione fuâ de fepulturâ propri-
darum.

Sceleris hujus nefandi quemadmodum damnamus e-
qui abs debitâ causâ ex tædio vitæ femetipfos vitâ privat-
manuq; propriâ vel alienâ, juffu tamen fpontaneo & volunt-
te propriâ è fæculo hoc exturbant, ita ab eodem reatu ha-
absolvimus eos, qui corpus fuum inutilibus laboribus at-
nuant, immodicis mortificationibus enervant, ftultis exce-
bus, putâ nimis comeflationibus ac compotationibus i-
gluvieque debilitant, qui indebitâ ac immodicâ venere vir-
atterunt, aliisque paffionibus virium confumptivis nimium
indulgent, ac fic indirecti fui Occifores exiftunt. *Vid. Hæ-*
nold. de Jur. & Juff. tract. 2. c. 6. n. 616. Puffend. de offic. boz-
& civ. c. 5. §. 4. Idem afleveramus de eo, qui abs juftâ cau-
periculis fe vitamque fuam expofuerit & deperdiderit, cu-
pandus enim utique eft, qui negligenter rem alienam, qu-
lis vita hominis eft, cuftodit ac fic perdit.

Ac quemadmodum in omne jus naturale Divinum a
humanum peccare vidimus eum, qui vitam fuam abs juftâ
causâ petulanter abbreviat abrumpitve, ita & in confeffo e-
summam Creatori omnium Altiffimo, generi humano a
proximo fuo inferre injuriam eum, qui hominem vitâ fu-
fine causa juftâ privare, Dominiumve in alterius homin-
vitam ufurpare attentârit. Quid enim horribilius quam ho-
minem ad imaginem DEI factum occidere. c. 2. x. de h-

id. Quid detestabilius quam hominem interficiendo Dei
 sibi um sibi usurpare, in cujus manu stat vita & mors ho-
 num, *Deuter. 32. v. 39. & Job. c. 14.* Quid Atrocius quam
 em publicam, cujus utpote interest homines conservari,
 membro privare *l. 7. §. 3. ff. de bon. Damnati.* Quid injustius
 iam summo in terris bono vitâ scilicet hominem naturâ
 qualem privare *Roland. cons. 12. n. 20. & seqq. vol. 3.* Ac si
 ivatus est, quo juris titulo factum ejus colorabis, cum pri-
 tus privato nullo modo subditus sit, Dominiumque hoc
 tra Deum implicet, juxta ea quæ suprà jam demonstravi-
 us, probamusque ulterius per sanctiones illas omnipoten-
 s *Exod. 21. v. 12. qui percusserit hominem volens occidere morte*
toriatur & v. 19. ibid. Si quis per industriam occiderit proxi-
um suum, & per insidias, ab altari meo evelles eum, ut moria-
ur, Add. v. 15. & Lev. 24. qui percusserit & occiderit hominem mor-
moriatur. & in novo Testamento *Math. c. 26. omnes qui*
gladio ferierint, gladio peribunt. & Apoc. c. 13. qui gladio occidit,
oportet eum gladio occidi. hinc justissimè legi huic Naturali
 z Divinæ accessit jus humanum positivum omne, tum Pon-
 ficiam tum Civile in vitam humanam arbitrium ho-
 mini interdicens, & in eum, qui in Reservatum hocce divi-
 um involare attentaverit, Severissimè animadvertens. Sic
 us Canonicum in *c. 10. x. de judic. irregularitate & excoṃu-*
nicatione punit omnem voluntarium (de quo hic sermo)
 homicidam. *vid. P. Engel ad Decret. de homicid. volunt. vel*
casual. n. 32. jus civile vero antiquum Digestorum scili-
 cet homicidium simplex in vilioribus supplicio ultimo
 in

in honestioribus deportatione punit. *l. 3. §. pen. l. 16. ff. ad Cornel. de sciar.* jure vero Codicis ac hodierno indifferente sententia capitis, ac decollatione quidem punitur. *l. 3. C. de Episcop. audient. Carol. Art. 137. Carpz. Quæst. 2. prax. Crim. Stryck. us. modern. Pandect. ad l. cornel. de sciar.* Qualificatum vero Homicidium, puta Parricidium, Veneficium, Assassiniu & Latrocinium acerbius vindicatur, videantur *l. 9. ff. l. un. de his qui parent. vel liber. occid. §. un. Inst. de judic. publ. l. 2. §. 15. ff. de poen. Crim. Carol. art. 130. & 137. Carpz. supr. cit. pr. crim. P. 1. Quæst. 12. & seqq. Berlich. part. 4. conclus. 6. n. 2. 13. ex quibus omnibus constat homini in vitam hominis omni jure Dominium ablatum esse. Neque imperanti ullo modo vitæ humanæ Dominium competet, ad conservandum enim non perdendum populum sibi commissum hic potestate suam Majestaticam nactus est, nullo igitur modo in capite bonaque civium pro lubitu grassari ei permissum. Pater suorum est Bonus imperans non Dominus, quem salus Populi ut summa lex arctissime stringit. *Vid. Felwinger. dissertat. de dominat. & tyrannid. & Politici Passim. add. Puff. de off. hom. & civ. c. 9.**

Quapropter jure detestamur despoticos illos Tyrannicosque Dominatus gentibus moratioribus exosos semper barbaris solum proprios, qui liberum in cives eorumque capita arbitrium Reg. *1. c. 8. v. 17. & seqq. à Samuele descriptum Imperanti attribuunt.* Fuit tale Regnum Nabuchodonosor teste Daniele *c. 5. §. 19.* iniquente, quos volebat interficerebat

os volebat occidebat. fuere Regnum tale tyrannica Nero-
 ss & Caligulae Regimina; Barbaro tali ac inhumano impe-
 to substabant olim Persae teste *Aristotele s. pol. c. 10.* & Parthi
 o minimam in regem irreverentiam occidebantur; & tali
 regno ad huc hodie substant Turcae, Tartari, Abyssini,
 et alii complures populi Orientales prout testantur *Felvvin-*
er diff. pol. supr. cit. de Dominatu fol. 118. & Besold. Synop. polit.
4. n. 15. Patet porro immane ac enormiter crudele fuisse
 illud institutum Lycurgi, homines robustos ali imbecilles
 et debiles necari volentis, quem crudelem cum neo-natis ex-
 positisque procedendi morem habuere quoque Inditeste *Cur-*
io l. 9. c. 1. vid. de utroque. Puffend. de Jur. Nat. & gent. l. 6. c. 2.
l. 6. Damnandum similiter Dogma *Aristotelis Pol. l. 7. c. 16.*
dicentis: de exponendis autem & alendis fetibus esto lex, ut ni-
hil alatur mancum & membris orbatum. & apud *Cit. supr. Puf-*
send. meminit *Diodorus Siculus* legis apud *Traprobanenses*
 olim vigentis statuentisque, ut homo certum annorum tem-
 pus postquam vixisset, certae Herbae venenosae, a qua occi-
 debatur in somno, indormiret. Ac delicti atrocissimi
 cujus in jus Naturae reum se facit omnis princeps, qui gravio-
 rem delicto poenam Capitalementem dictat, qui injusta bella geren-
 do civium vitam ambitioni suae sacrificat, verus Homicida
 est talis Imperans. juxta illud *Exod. 21. qui percusserit virgâ ser-*
vum vel ancillam, & in manibus ejus mortui fuerint, criminis,
id est homicidii, reus erit. Vid. P. Schmier tract. de Jure Prop.
2. sect. 4. §. 2. Liberrimum tale vitae ac necis Arbitrium teste
 Besol-

Besoldo synop. polit. c. 12. usu multorum barbarorum popu-
lorum marito in uxorem competebat, quod tamen gen-
quævis paululum humana tum exintrinsecâ Potestatis hujus
malitia cum omni omnino jure pugnante, tum ex eo quod
imperium tale cum æqualitate conjugibus debitâ pugnet
execratus est semper, & nos quoque execramur.

Ut Crudelitatem quoque inhumanam perhorrescimus
illimitatum illud in vitam prolis Dominum Parentibus gen-
tium multarum moribus assertum, adeo scilicet ut sobolem
vel in utero materno latentem adhuc vel editam jamjam a
progenitam enecare eis liceat. Sic Teste *Puffend. de I.N. & G.l. 2. c. 2.* Chineses partus suos si fœmellæ fuerint, libere
occidunt, nam quia metempsicosis in communi gentibus O-
rientalibus errore credunt, de fœmellis sic occisis bene se
mereri putant dum ad meliorem nascendi conditionem adi-
tum hoc modo eis sternunt. Et de Ceylonensibus memo-
rat *Robertus Knox Hist. Ceyl. l. 3. c. 7.* eos liberos suos libere
occidere, sub prætextu quod sub in felicibus astris nati sint
Ac barbarum hocce in vitam sobolis pro libitu animad-
vertendi arbitrium lege Romuli & jure Civili antiquo quo-
que parentibus competebat, *l. 11. ff. de lib. & posthum. & ult. C. de patr. potest.* ac testatur id *Simplicius ad Epicteti enchirid.* ajens. antiquæ Romanorum leges respicientes tum ad ear-
quæ naturâ est eminentiam, tum ad labores, quos pro liberis pa-
rentes sustinent, volentes prætereâ liberos sine exceptione subiecto-
esse, credo etiam confisæ naturali Parentum amoris & venundandi

ovelent liberos & impune interficiendi jus dederant. vid. Hug.
 Srot. de Jur. Bell. & pac. l. 2. c. 5. §. 7. Kulpis. Colleg. Grotian. p.
 102. Sed merito ac convenienter juri naturæ & Divino positivo
 Dominium illud in vitam sobolis Parentibus ademptum est
 & l. ult. C. de Patriâ Potest. & ad moderatum Imperium restricta,
 ita quidem ut nec ex delicto filii atrocissimo jus aliquod in
 vitam ejus Patri competat, sed judex tunc adeundus decer-
 nitur tum jure Divino Deuter. 21. v. 18. tum humano in l. 3.
 ff. de Patr. potest. add. l. 10. ff. de jurisdict. & l. 176. ff. de Reg.
 Jur. debet quippe patria potestas in pietate non atrocitate
 consistere. l. 5. ff. ad L. Pompej. de parricid. ac cum Parentum
 officium non tantum prohibeat omnem ausum, quo vita fi-
 lio auferretur, sed & omnimode vitam sobolis conservari im-
 peret, tot. tit. ff. de agnoscend. & agnoscend. & C. de alend. lib.
 vid. Hug. Grot. de I. P. & B. l. 2. c. 7. §. 4. Kulp. in Colleg. Grotian.
 Exercit. 4. fol. 51. Puffend. de off. hom. & civ. l. 3. §. II. Justissimè
 sane in Patrem, qui hujus suæ obligationis immemor vitam
 soboli suæ crudeli facto ademerit, Pœna Parricidii statuta
 in l. 1. in fin. ff. ad l. Pompej. de Parricid. nimirum ut cum
 vîmiâ, viperâ, cane ac Gallo Gallinaceo culeo insuatur filici-
 da, & in flumen projiciatur, vel si Regionis qualitas non tu-
 lerit, supplicio Rotæ afficiatur. l. un. C. de his qui parent. vel
 pater occid. §. 6. Inst. de judic. publ. quam pœnam & Praxis ob-
 servat. Carpzov. Pr. Crim. P. 1. Quest. 9. & Stryck. us. mod. pan-
 dect. ad l. Pompej. de Parricid.

Horridum quoque Crimen & vera usurpatio Do-
 minii

minii in vitam hominis sobolisque est procuratio ab-
tus, quæ olim ob præpotentem stoicorum sectam foetus
in utero latentem hominem non credentium, *vid. Hæ-
rius ad Puff. de I. N. & G. L. 6. cap. 2. §. 6. in not.*
omni pœnâ immunis erat. ac graviter sane errat Aristote-
*l. 7. pol. c. 10. inquit: determinanda est procurandorum li-
rorum multitudo sed si quibus aliquid fuerit præterea genitum a-
ortionem ante sensum & vitam facere conveniet. & absurd-*
simus profecto est Formosanorum mos ac consuetudo, ap-
quos, teste *Puffendorff. de I. N. & G. l. 6. c. 2. §. 6.* turpe habet
foeminam ante trigessimum ætatis annum partum concip-
re enitive, quod si igitur ante tempus quædam impræгна-
fuerit, ventrem tundendo ac verberando foetus in eo la-
tentem enecat ac elidit. Partus enim inanimati abact-
est privare Deum Creaturâ ipsi serviturâ, genus humanum
spoliare membro forsan utilissimo, ac in confinio vitali
existentiæ jamjam posito, justè proinde delictum hocce ju-
omni severis pœnis castigatur, Divino quidem *Exod: 21. -
22.* pœna per Arbitros, qui scilicet æstiment an foetus ani-
matus fuerit an non, infligenda dicitur, Jure Can. *C. 9. Cau-
30. Q. 2.* pœna dictatur pecuniaria, Civili vero Relegatio ob-
tinet. *l. 4. ff. de extraord. Crim. l. 8. ff. ad l. cornel. de sica-*
Atque pœnam hanc confirmat Carolina *Art. 133.* praxisque
observat. *Stryck. us. modern. Pandect. de extraord. Crim. Car-*
prax. crim. part. 1. Quest. 11. animatus vero si sit Partus, quo-
post sexagesimum Conceptionis diem factum censetur, *Lat-*

Comp. tit. de extraord. Crim. nam licet antea Partus vi-
 s esse potuerit, cum Medicorum hâc super re diversæ sint
 niones, vid. *Sam. Coccej. jus Civil. Controv. tit. cit. Quæst.*
 tunc tamen certitudo de vitâ ejus habetur, ac hinc de
 pore delicti constat, adeoq; pœna debita homicidio in-
 gi potest. *Stryck. us. mod. pand. loc. supr. cit.* Fœtus enim
 imatus cum sit homo, l. 38. §. 5. ff. de pœn. pœna homici-
 ordinaria locum habet cap. 9. *Caus. 32. Quæst. 2. C. 20. x. de*
mucid. cit. l. 38. §. 5. & l. 39. ff. de pœnis l. 9. C. ad leg. Cornel.
sicar. conf. Exod. 21. v. 22. Idem Sancit expressè *Carol. art.*
& 33. Atque Praxis. Vid. *Samuel Coccej. Stryk. & Carpzov.*
is supra cit. add. Fachin. Controv. jur. l. 9. c. 100. & Kulpis
o supra allegato.

Usurpatio Domini in vitam Homini ac delictum atro-
 ssimum in omne jus quoque est expositio infantum & lan-
 uidorum gentibus multis usualis vid. *Puff. de I. N. & G.*
6. c. 2. ubi consuetudinem prolem exponendi tam fre-
 entem fuisse ait, ut *Strabo l. 17. de Ægyptiis* tan-
 am speciale quid memoret, eos filios omnes educasse.
 uæ immanitas cum eadem ferè sit ac in homicidio,
 l. enim interest an occidat quis an causam mortis præbeat, ait
 Ctus in l. 15. ff. ad l. Cornel. de Sicar. & necare videtur, in-
 it textus in l. 4. ff. de agnoscendis liber: non tantum is qui
 rtum præfocat, sed & is qui abjicit, & qui alimenta denegat, & is
 i publicis in locis misericordie causâ exponit, quam ipse non habet.
 Justif

Justissimè ideo in delictum hocce acerbis jura statuere p-
nas, & si dolosa quidem fuerit expositio in locis utp-
inviis, ac mors actu secuta fuerit, pœna legis Corneliæ
cum habet. *leg. cit. & Carol. art. 132.* si verò expositio per
non dolosa, aut mors non secuta fuerit, pœna arbitra-
puta fustigatio cum Relegatione obtinebit. *l. 2. C. de ale-*
liber. Carol. Art. supr. cit. vid. Carpz. Pr. part. 1. Quæst. 10. & ibi
allegat. add. Cap. un. X. de infant. & languid. expos. Nov. 115. c. 3. U-
successio in expositi hæreditate aufertur exponenti, de qu-
bus omnibus consule *Surdum de aliment. Tit. 6. Quæst. 18. n.*

Pessimè itidem absolutum in vitam servorum Dom-
nium vindicavit sibi antiqua Herilis potestas §. 1. *Inst.*
his qui sui vel alieni jur. Vid. Hugo Grotius de J. B. & P. l.
c. 5. §. 8. Servus siquidem verus homo est manetque, ac qua-
rupes injuste cognominatur in *l. 2. §. 2. D. ad. leg. Aquil.* J-
stè proin Imperator Antoninus Tyrannidem & sævitiam
hanc cassavit, & quod juris in liberi hominis vitâ, idem & c-
illâ servi statuit. in §. 2. *Inst. de his qui sui vel alien. jur.* lic-
Jus hocce in vitam servi absolutum per Cæsares Claudium
& Hadrianum sublatum jam fuisse asseverant *Sueton.* i-
Claudio c. 25. & *Spartian.* in Hadriano pag. 74. quin
non tantùm Dominium hocce Herile sublatum sin-
plicitè, sed & in transgressorem pœna Homicidarum O-
dinaria statuitur in *l. 1. §. 2. ff. ad l. Cornel. de sicar. Conf. l. 3.*
ff. de Reg. Jur. Enimvero Dixeris Dominium in vita
servorum absolutum tunc saltem justum esse potuisse, qu-

ti in bello capto ac in servitutem detruso vita expressè
 n donata, aut quamprimum talis servus factus, vita ei
 n est donata tacitè, servus enim inde quis dicitur, quod
 a ejus servata, ac servitiis destinata fuerit. §. 3. *Inst. de*
de person. ergo eo ipso quo servum quem volo, vitam ejus
 vatam volo, consequenter tacita jam adest donatio,
 æ sufficit maximè in materiâ præsentè, ubi de favore
 æ humanæ agitur. Adhæc multipliciter puniretur talis
 ptivus, servitute scilicet, continuo mortis periculo &
 рте denique ipsâ, quod absonum. *vid. Puff. de off. hom.*
cciv. c. 4. §. 4.

Imò tam restrictam homo tum in propriam tum alic-
 m vitam habet potestatem, ut sicuti damnificare eam
 o lubitu haud potest, ita eam conservare omnimode ac
 ptegere teneatur, propriam quidem ex lege justitiæ ad-
 rsus se ipsum tueri regulariter tenetur, alienam vero ex
 ge socialitatis communiter tunc, ubi insigne infortunium
 alumque capiti proprio non impendet. *Vid. l. 14. ff. præ-*
lip. verb. l. 6. C. de servitut. l. 2. §. 9. ff. de aquâ plu. ar-
ed. Less. de Just. & jur. l. 2. C. 42. Dub. 6. n. 29. & l. 4. C. 3.
ob. 11. n. 12. Puffend. de Jur. Nat. & gent. l. 2. c. 4. §. 18.

Vidimus nunc vitæ Humanæ Dominium verum re-
 vatum esse Omnipotentis Dei, homini nullatenus com-
 tens; Certissimum tamen est jus in vitam propriam
 m alienam homini sæpe exercere fas esse, ita nempe ut
 vel sensim abbreviari, vel periculis exponi, vel violentè
 abrumpi

abrumpi queat, debeatque. Fundamentum juris hujus
 versale est impositum per legem Naturæ homini cui
 officium, quod multoties impleri nequit, quin vita vel
 pria vel aliena humana patiatur. Sic officium hom
 quâ hominis, quâ membri generis humani hujusve in
 cie civitatis exigit, ut homo se in gloriam Dei, utilitat
 que civitatis suæ, proprium denique bonum totum imp
 dat, unde jus illud oritur, quod in vitam propriam ho
 omnis habet exercere, quodque Capite immediatè sequ
 ti examinabimus. Sic & officium Imperantis imperat
 salutem bonumque populi sui quærat promoveatque
 nimodè, quod dum persæpe fieri nequit absque eo, q
 vita humana vel periculis subjiciatur, vel abrumptur,
 vitæ ac necis Imperanti seu Reipublicæ contra hostem
 minùs, quam civem publicæ utilitatis causâ compete
 re extra dubium est, quod Capite tertio sive
 ultimo discutiemus.

✠) ○ (✠

CAPUT II.

De Jure in vitam propriam homini Competente.

Merito sanè materiam juris in vitam hominis homini competentis ab eo exordimur, quod ponderemus, qualem quantamque potestatem homo quivis in vitam propriam jure valeat exercere, viso enim quid homo quisque se possit, facilius erit dimetiri ac dignoscere, qualem potestatem in hominis alterius vitam homo vel Imperans privatus habere queat. Cum autem juxta positum suprà incipium universale juris hujus fundamentum sit impossum homini cuilibet per legem Naturæ ab Omnipotente auctore officium, Quale hoc hìc sit, qualesque habeat effectus, modò nobis est ponderandum. Ad quod nomen antequam progrediamur, prænotare oportet modos, quibus vita humana terminatur, & sunt quidem hi ex mentis *Puffendorffii de off. hom. & civ. c. 13. §. 2. & 3.* generaliter duo, unus scilicet, quo directò & immediatè vita homini fertur, puta manus violentas injiciendo, confodiendo, strangulando atque aliis similibus modis mortem immediatè ac violentè causantibus, vel inferri mortem indirectò mediatè, ubi nempe vita periculis exponitur ac exposita perditur, vel laboribus consumitur atque abbreviatur simul

mul

mul animadvertendum mortem hominis causari posse vel
præter intentionem vel ex intentione, intendi autem rui-
sum posse vel ut medium uti fit in pœnis capitalibus, vel ut
finem, quo habito conquiescatur, quod semper illicitum
prout adhuc videbimus, *vid. Hugo Grotius de I. B. & P. l. 2. c. 20. & Puff. de I. N. & G. l. 8. c. 3. & de off. hom. & Civ. c. 13. & seqq.* Hisce præanimadvertis.

Homini ab gloriam Dei, necessitatem ac utilitatem
publicam civitatis, cujus quisque membrum est, salutem de-
nique commodumque sui ipsiusmet indirectum vitæ pro-
priae vel per labores abbreviandæ vel per periculorum su-
bitiones, finiendæ jus esse Afferimus. Triplex enim offi-
cium per legem Naturalem portat homo omnis, quorum
primum est illud erga Deum creatorem suum optimum, &
cujus beneficentissimâ liberalitate nactus omnia est homo,
eidem ergo & omnia rursus sacrificet æquum & justum
est, ubicunque per id voluntati Divinæ satisfieri gloriamve
omnipotentis celebrari intellexerit: *vid. Puff. de off. hom. & Civ. c. 4.* Atque sicuti, ubi de expressa Dei voluntate constat,
dubio caret per unanimem Doctorum omnium tam Theo-
logorum quam Jurisconsultorum sententiam, vitam tunc
licitè ac laudabiliter profundi, ac amitti, ita & ubi de illâ
notum specialiter nil est, tamen ob spem boni evitatio-
nemque mali alicujus insignioris voluntas omnipotentis ta-
lis esse præsumitur, uti quam maximè fieri censetur, cum

Glória Dei agitur, Jure sane homo vitam suam aut bre-
viorē reddet, aut auferri sibi patietur.

Licet igitur non tantum sed & perlaudabiliter ac ob-
gationi Naturali convenienter fecere Christiani illi, qui Ec-
clesiā adhuc sub sceptris gentilium Positā non tantum ab
ethnicis deprehensi pro Gloriā Alsissimi vitam sibi eripi pas-
sed & qui suis ē latebris, in quibus tutō latitare potuissent,
prodiere, Tyrannos accessere, Fidei Christianæ solisalvifi-
cam sanctitatem in faciem eis contestantes simul ac in hu-
manam in fideles rabiem eis liberrimè exprobrantes, in
præsentissimum licet vitæ periculum se sic conjecerint, in
quo etiam pro Christi gloriā interiēre. *prout testantur*
Acta Sanctorum & vid. Layman de Just. & Jur. tract. 3. part.
c. 1. n. 6. Atque hæc non erat vana fidei jactantia, prout
sapientissimus cœteroquin Puffendorffius insigni errore sibi
Complacet *de off. hom. & civ. c. 5. §. 9.* Sed effectus officii homi-
ni omni præcipuè Christiano erga Deum suum per legem
naturalem incumbentis. Unde etiam patet sanctitas Zelo-
rum pro Christo missionum, quæ corpus licet attenuent
vitamque abbrevient, ac millenis vitæ periculis sæpe homi-
nem objiciant, Pientissimæ tamen sunt manentque, Juri na-
turæ hominem DEO totum devoventi maximè conve-
nientes.

Portat secundo homo officium boni membri Societa-
tis humanæ, eā vero in civitates divisā collectāque boni
membrum Societatis talis Civilis, quod & quale sit latè descri-
bit

bit *Puffendorff. de off. hom. & civis. c. 6. 7. 8.* Nobis hic scī
 sufficiat civis esse, ut bonum civitatis suæ omnimodè quæ-
 rat, nam *homo in mutuum adiutorium generatus est, Seneca*
irā l. 1. c. 5. & ad mutuas operas nati sumus ait Marc. Antonius
l. 2. c. 1. licet dein per labores istos senium citius ingruere
 faciat Civis, licetve præsentissimo periculo vitam exponere
 militiam v. g. sequendo, *felix quippe est qui tantā lucem me-
 cede reliquit ait Statius Thebaid. l. 10. ac dulce & decorum est pro*
Patriā mori, inquit *Horatius Carm. 3. 2.* ac Justitia officii huius
 vel inde liquidissimè apparet, quod civis à civitate se
 plenissimo, ita scilicet ut adeo facile supprimi nequeat (nam
 status plenissimè securus sub sole non datur) vitæ rerumque
 fruatur præsidio, securitas enim in statu naturali nullatenus
 habita in civitatibus invenienda causa erat civitatum con-
 stitutarum *Puffend. de Jur. Nat. & gent. l. 7. c. 1. & Citati idem.*
 Reciproca ergo justitia exiget, ut Civis rursus pro
 civitatis suæ bono omnimodè laboret, ac indefesso utilita-
 tem ejus promovere quærat, vitam licet per labores breviter
 reddat, aut periculo pro salute Civitatis suæ exponat
 expositamque deperdat. Justissimum quippe & vitam pro
 eo impondere ac consumere, qui eam nobis hanc in hanc
 ram usque conservavit. Ac quemadmodum Deo teroptimo
 ipsiusque gloriæ ideo justissimè omnia quæ habemus
 quæsumus, ac sic vitam quoque sacrificamus, quia ipse est, qui
 nobis eam dedit ac conservat, sic & suæ Civitati civis quæ-
 que vitam suam per laborum periculorumque subitiorum

Si publicæ utiles æquissimè consecrat, cum ea sit unicum
 missimumque post Omnipotentem hominum Civiumve
 intra invasorem quemvis tutamentum. Accedit securi-
 tem utilitatemque publicam Civitatis eandem esse cum
 uritate ac utilitate privatorum, quam justè ergo sibi me-
 si quis laborat, corpus licet attenuetur, ac quam æque
 is pro utilitate immediatè propriâ vitam suam exponit,
 ors licet sequatur, prout adhuc videbimus, tam justè quo-
 be quis pro civitatis suæ utilitate ac Necessitate labores
 fert periculaque subit, mors licet contingat. Ex quibus
 oculum liquet civem pro civitatis suæ bono conservan-
 ac augendo indirectum vitæ propriæ abbreviandæ ter-
 mandæve jus habere. Quæ assertio sicuti certissima, ita
 universalis est sapientum, ac aliis prætermisiss vid. Lay-
 on Theol. moral. l. 3. tract. 3. part. 3. c. 1. Less. de Just. & jur.
 2. c. 9. n. 27. Haunold. de Jur. & Just. tract. 2. c. 6. Puff. de
 Jur. Nat. & gent. l. 2. c. 4. §. 17. & 18. & Hugo Grotius de Jur.
 ull. & Pac. l. 2. c. 5.

Civis autem, qui officium hocce portat, Præprimis est
 aperans omnis, qui licet caput civitatis suæ sit, membrum
 hilominus est, cui obligatio utilitatis communis promo-
 ndæ quam maximè incumbit. Ac quemadmodum cor-
 ris humani caput eminentiam suam ac præstantiam, sa-
 citatem simul ac in membra reliqua jurisdictionem alium
 p finem nactum non est, quam ut communi corporis bo-
 p prospiceret, mala averteret, utilitatem promoveret tam
 certò

certò Imperans quivis sanctitatem suam majestaticam
 testatemque supremam habet exercendam, non ut sibi
 sit nullâ vel exiguâ boni publici & salutis subditorum h
 tâ ratione, quod Tyrannorum solummodo proprium
 juxta Communem Politicorum, *vid. præsertim Felvvinger*
sert. de Tyran. n. 10. Sed ut per malorum â civitate am
 tionem utilitatisque publicæ promotionem populo pro
 deat, cujus salus Principis omnis suprema lex est, ac h
 scitè *Plato de Rep. l. 1. Nemo in aliquo principatu imperans q*
tenus Princeps est, quod sibi conferat, cogitat aut præcipit, sed q
subjecto conducat, & quæ dicit, quæque facit, cuncta ad illius
corem utilitatemque dicit & facit; & Ammianus Marcellinus l.
nil aliud imperium esse inquit, quam curam salutis alienæ. v
Besold. synop. polit. Præcogn. fol. 27. & Puff. de Jur. Nat. & Ge
l. 7. c. 10. Nam non eâ certè ratione in civitates coiêre h
 mines ut Imperantibus solùm bene sit, nec Deus suam M
 jestati impertitus est sanctitatem in Imperantis solummo
 gratiam, sed ut omni homini sua sit vitæ rerumque secu
 tas, cujus cura Imperanti incumbit, ac hinc rectè *Seneca l.*
de clementia c. 19. Principem Reipublicæ esse inquit, non Re
publicam Principis : cum ergo certum sit Principi lege
 supream esse salutem Populi sui, Certissimum sane quoq
 est officium ejus laboriosissimum simul ac periculosissimu
 esse, laboriosum ratione civium, *Homini enim facilius est q*
busvis animalibus aliis quam hominibus imperare inquit Xer
phon Cyropæid. 2. & ipsi, Imperantes scilicet, pervigilant quæ

ionem pro animabus vestris reddituri ait. Ap. Hebr. 13. v. 1. la-
 riosum simul ac periculosum ratione exterorum, quorum
 vada ambitio mala sine fine minitatur. Ex quo fluit offi-
 um imperantis vitam principum per continuos labores
 liticos assiduasque curas absumere, quod vel inde patet,
 od Imperantes rarissimi ad eam ætatem pertingant, quam
 ivatos complures sæpissimè assequi quotidiana experientia
 perque commonstrat; tum etiam Imperantis vitam pe-
 culo præsentissimo exponi nonnunquam imperat, cum
 licet salus publica id exigat, puta Exercitus subditusve in
 sequio retinendus, hostis terrendus &c. ac confirmatur,
 od diximus millenis fortissimorum antiquorum Regum
 acedonum præsertim Philippi ac Alexandri Magni, Roma-
 rumque, Cæsaris, Augusti aliorumque factis Heroicis
 ellicis personalibus; Roboratur, quod asseruimus fortissi-
 is Imperatorum Romanorum ex Serenissimâ ac potentis-
 mâ Archi-Ducali Austriacâ Domo oriundorum, Rudolphi,
 nderici, Caroli Quinti & Ferdinandi gestis bellicis perso-
 alibus quamplurimis, ac quam maximè Regnantis hodie-
 am Gloriosissimè CAROLI VI. Imperatoris Romano-Ger-
 anici longè invictissimi bellis personalibus Hispanicis or-
 universo in recente memoriâ sitis, defensione præsertim
 â Barcinonensi Anno 1706. periculosissimâ incredibili ta-
 en fortitudine pro Regnorum subjectorum salute strenuè
 on minus quam victoriosè facta, cui prælia illa Gemina
 Civitates Almenara & Sarragossa Anno 1710. Triumphaliter

❧) o (❧

liter sub Monarchæ hujus potentissimi ductu pugnata, sunt adnumeranda, alia ut brevitatis ergo, & ne in Historicorum messem nostram mittamus falcem, silentio præteremus. Ex quibus omnibus, quod de Imperantis officio, ac de eo, quod inde in vitam ejus propriam nascitur, jure asseveravimus, evidentissimè comprobatur.

A Capite ad membra digredimur, privatos scilicet Civives, & certum est eos vi officii sui per legem naturalem incumbentis licitè quin & necessariò, nam cogi eos posse capite sequente ostendemus, pro salute suæ civitatis ac Reipublicæ laboribus se consumere periculisque exponere, vult ut abbrevietur amittaturve, Exemplo Pompeji Magni, qui urbe Romanâ fame pressâ annonæ præfectum ager frumenti advehendi gratiâ mari sese credidit, amicis à periculoso itinere dehortantibus respondit, *neceesse est ut eam, non vivam* Puff. de Jur. Nat. & Gent. l. 2. c. 4. §. 17. Ac inter hoc quidem primum sese offerunt ii, qui militiam pro civitate suâ justam sequuntur, perbene eos facere, ac officio boni Civis defungi dubio caret, ac patet ex suprâ dictis, confirmaturque ulterius ex bellis illis Hæbreorum passim in sacris scripturâ relatis, quæ & ab omnipotente approbata, & laudati ii, qui in iis militavere. Ac videatur desuper Hugo Grotius passim l. 1. de Jure Bell. & Pacis. Nec refert impius Princeps, quod Patet ex millenis Exemplis, Thæbeâ præcipuè legione, quæ pro Diocletiano Ethnico utut vero tam superiore diù strenuissimè bellavit, sic & teste Ambrosio

Christiani complures Juliano Apostata strenuissime pro Reipublicæ Regnique salute militarunt. *vid. Hug. Grot. l. 1. c. 2. et fin. de Jur. Bell. & Pac.* Certum quapropter est civem pro Civitatis suæ bono licite militem agere, Bellicisque periculis vitam suam exponere.

Sed An extraneus pro civitate, cujus membrum non est, arma justè corripit, Quæstio est; Peccare talis certò videtur in justitiam versus se ipsum, eò quod vitæ propriæ deperdendæ occasionem spontè subeat pro civitate eâ, cujus præsidio non fruitur; Peccare porro videtur contra justitiam naturalem, quæ neminem lædendum dicit abs causa debitâ, quæ nulla adest illi, qui membrum civitatis læsæ non est; at in neutram justitiam talem peccare omnino deterius est, adeoque in jus Naturæ talem non delinquere; Sufficit enim hominem generi humano ad servitia esse obligatum, & licet Reipublicæ alterius civis sit, per hoc tamen servitiis aliarum Civitatum non renuntiavit, in tantum scilicet, in quantum ea civitatis suæ bono non contrariantur, Honorum civitatis enim suæ & alienæ si collidantur, Alienæ utique servire haud poterit, cum suæ Reipublicæ ob id, quod in eâ vitæ rerumq; fruitur, præsidium fortissime sit devinctus, atque hinc contra eam arma corripere Jure nequit, Nam vim *neque parenti neque Patriæ afferre oportere rectè inquit Plato Ep. ad Perdiccam vid. Grotius de Jur. Bell. & Pac. lib. 1. c. 3. §. 19.* Neque Reipublicæ illi, contra quam talis arma corripit, talis injuriam facit, dummodo tamen bellum sit
justum

justum, quod utique semper supponimus. homini enim in genere servire debenti liberum reliquit DEUS & modum quo, & civitatem, cui servire velit, adeoque eligendo ac determinando sese jure sibi ab omnipotente concessio utitur ac hinc in justè haud agit, si in bello tali, ubi non læsionem singulorum sed Reipublicæ per militem defensionem suam exequentis ut justì belli Requisitum consideramus. *Grot. de J.B. & P. l. 2. c. 1.* justì ergo belli talis justus executor maneat & carò certè talis ei constat Eligendi & serviendi libertas cum Civitas hostilis jùs in vitam caputque ejus liberrimum de quo postea, nanciscatur. Accedit talem Rempublicam cui extraneus talis militat, lautiora præbere posse stipendia quibus militans se alat, meliore forsan valere Belli disciplinâ, quâ militarem suam scientiam excolat, multisque aliis pollere posse, quibus utile suum promoveri possit, talis civitati alienæ militans. Cogi ergo licet nequeat ad sequendam militiam, quia civitatis talis præsidio non fruitur, licet tamen ei spontaneè armis sese dare vitæ periculis uti plenissimis. Sic Judæi Extraneis Romanis scilicet militaverunt, *Grot. de Jur. Bell. & Pac. l. 1. fol. 21.* quod Et Præcursor Christi Divus Joannes probavit *Lucæ cap. 3. v. 14.* Confirmatur Assertio hæc continuâ praxi, Exemplo præsertim Helvetorum, qui numerosissimè Rebuspublicis alienis militant, prout toto die videmus. Ex quibus omnibus liquet hominem justè etiam pro alienâ civitate vitam suam bellicis periculis subicere, supposito tamen semper eo, quod

Illud sit justum, quod quale sit? videatur passim Citatus
 de Grotius in duobus suis libris de Jure Pacis & Belli; No-
 bis hic scire sufficiat omne bellum justum defensionem ef-
 debere à læsione jam facta vel imminente, quæ non tan-
 m vitæ, honoris, bonorumque conservationem sed & re-
 perationem includat. *Hug. Grot. dict. l. 2. c. 1.* Notandum
 nul omne bellum, quod aperte injustum non est, justum
 æsumi atque hinc licitè illud sequi quemque posse, pro
 nperante enim, qui illud suscepit, stat præsumptio. Qui
 miles factus est, in statione sibi à Duce Imperatâ licitè non
 ntum sed & necessario perstat, licet certo sciat se ibi occi-
 endum, dumodo salus Populi id exigat, quæ tamen potius
 & providis imperantium jussis quam inepto militis cujusvis
 idicio dijudicatur. Sic Saul à Samuele *Reg. 1. c. 28. v. 16.*
 & *seqq.* de morte sua certioratus prælium pro populo suo
 men non detrectavit laudatus propterea à Davide *Reg. 2.*
2. v. 5.

Licitè quoque ac perlaudabiliter miles tale opus per-
 etrat, quod hosti damnosum est, mortem propriam licet
 involvat causetve. Sic justè turrim hostilem subterjecto
 ulvere pyrio eoque accenso disjicit, hostes ut perimantur,
 unimentumve capiatur, licet sub arcis istius ruinis tumu-
 andum se præsciat. *Lessius de Fur. & Just. l. 2. c. 9. n. 32. vid.*
Samuel Puffend. de Fur. Nat. & Gent. l. 8. c. 2. §. 6. ubi idem
 le navarcho asserit, eum scilicet ne hostis navi potiatur,

eam

eam submergere comburere aut pulvere pyrio disjicere p
 se, mors propria quamvis inde contingat, uti fecit miles
 le Christianus in obsessione Damiatæ, qui cum Christian
 rum navis aliqua à Turcis Saracenisve capienda esset, ne
 Turcæ Potirentur, fundum ejus perforavit, sicque Navis cu
 omnibus, qui ei inerant, Turcis scilicet ac Christianis ip
 etiam, qui perforaverat, submersa est. *Abbas Urspergens. in Chr*
utut dissentiat talemve culpet Zentgravius Dissert. que
in hostem aquâ liceat §. 12. quia est manetque vera proprie
 tio indirecta. Atque confirmatur Assertio Continuâ pra
 vi cujus quotidianum Navarchorum & Præfectorum Cla
 corum Juramentum est, *das ehe sie das Schiff dem Fei*
wollen lassen / ehe wollen sie sich mit dem Schiff in d
Lufft sprengen. Videatur *Martinus Schoock Imper. M*
ritim. cap. 26. fol. 115. Probatur ulterius exemp
 Scripturistis, Sampsonis præcipuè, qui interficiendoru
 Philistæorum causâ Domum subvertit, cujus Ruinis se co
 quassandum ac tumultandum prævidit, inquit, *moriatur*
anima mea cum morte Philistim. Jud. 16. licet enim Divus A
 gustinus hunc per solum Dei jussu expressum, proprie
 dium hocce qui imperâisset, excusatum velit *l. 1. de civit. D*
cap. 21. cum Lessio tamen *loc. supr. cit.* & apud eundem a
 legatis Doctoribus specialem Dei jussu superfluum hîc j
 dicamus, eo quod vera propriorio indirecta fuerit, & mo
 tem Philistæorum primariô intenderit fortis Israëlita. A
 cedit Exemplum Eleazari *l. 1. Machab. c. 6.* qui Elephan
 E que

Rem Regem Eupatorem Judæorum hostem portare crede-
 t, se supposuit ac adacto in ventrem ejus, qui mollis &
 transfossilis est, ferro eum occidit, quanquam sic, ut necessa-
 rio præscire debuerat, sub concidente Bestiâ conquassatus
 teriret, propterea multum laudatus nomenque viri fortis
 æternum promeritus, ex quibus omnibus claram esse credi-
 tus justitiam facti militaris, quo hostibus Ruina infertur
 inditurve, mors licet propria inde contingat. Rectè iti-
 em ac laudabiliter facit civis omnis, qui dum vel princi-
 pem vel alium præstantem virum Reipublicæ se utiliorem in
 periculo mortis versari videt, pro vitâ hominis talis pro-
 prium caput morti objicit, ac sic amittit. *Less. de Jur. Et*
st. l. 2. c. 9. n. 30. Sic laudandus, qui ensi hostili caput pro-
 prium dat feriendum, vir talis ut salvetur, prout & quotidiana
 Bellorum docet experientia. Optimè quoque quis se pro
 civitate præstante viro vadem constituit ac obsidem dedit,
 pactandum licet quis se præsciat. *Puff. de Jure Nat. Et gent.*
l. 2. c. 4. §. 18.

Servitium quoque quod peste infectis præstatur, utut
 præsentissimum vitæ includat periculum justum ac sanctum
 est, quia sic & singulorum & totius Civitatis saluti infer-
 tur, adeoque officium boni Civis perfectissimè expletur.
Id. Lessius loco suprâ citato, ubi in genere legem charitatis
 in Regulâ & principio ponit, vi cujus liceat vitam laboribus
 consumere, periculisve exponere.

Huc & bene refertur is, qui à potente Rege extradi ad
 mor-

mortem à civitate postulatur, & quo non extradito calamitas sequerentur bella, urbis interitum forsan inferentia, si cui aliter vitam suam salvare nequeat, puta hostem placando aufugiendove, quod utique facere teneretur ex lege iustitiae Naturalis conservationem sui ipsius imperante, aut si etiam ubi praecise à morte suâ salutem Civitatis, cui forsan aufugium miseri talis imputaturus Rex ruinam nihilominus intentare pendere videret, etiam aufugiendi occasiones licite neggeret, bene inquam ageret talis utroque casu, si ad ruinam civitate suâ avertendam nocens sit vel innocens, hosti occidendum se tradat. Si enim nocens est, bene satisfactionem praestat, quæ in tali casu est mortis exantlatio; & hoc statim plura; si Innocens, prout olim sanctus Athanasius à Constantio ad mortem postulatus, victima sit pro bono civitatis suæ, & perdat grato animo vitam, quam quod adhuc habeat, causa est praesidium civitatis; *si enim homo unus ut multos servet, recte se morti offert, multò id faciet iustius, quod se aliis scit periculi causam* inquit Grotius apud Puff. loc. sup. cit.

Qui criminis alicujus capitalis reus est, in jus Naturæ quodque non peccat, si judici ultro se sistat plectendum Lessius loc. sup. cit. & ibid. alleg. Ratio est, quia delinquens delinquendo ad poenam se obligat l. 34. ff. de jur. fisci l. fin. pr. C. ad C. de Majestat. §. fin. Inst. de Oblig. quæ obligatio licet plena non sit, ita ut ad sistendum obliget. Vid. pr. Inst. de oblig. tamen id operatur, ut qui se sistit, injuste non agat, offerendo scilicet se ad satisfaciendum ei, quem per delictum suum læsit, qui h

Respublica, cuique fatisfit per mortem delinquentis. Diris nimium per hoc probari, eo quod in debitis reliquis de-
tor ipse satisfactionem manibus propriis præstare possit de-
atve, quod tamen in delictis non procedit. Verùm quod
penam in se exequi nequeat reus mortis, dubium adhuc est,
si videre est apud *Haun. tract. de Jur. & Just. l. 2. c. 6.* nos ta-
men ideo id fieri posse negamus, quia amor sui ipsius sic
mimum contrahitur, adeoque crudele videtur de quo statim
lura, amor autem hicce in casu præsentis adeo non repug-
nat. ex eâdem Ratione asserimus cum Lessio loco supra ci-
to Reo mortis, quamquam effugere ex carcere queat, ac sic
iisve modis vitam servare possit, in carcere manendo juri
nulli contravenire.

Cum denique homo quilibet officium erga se ipsum
per legem Naturæ impositum gerat, ad ejus impletionem jus
in vitam propriam indirectum ei competit. *vid. Puff. de off.*
om. & Civ. c. 5. Sic quia per officium hocce conservatio ali-
mentatioque sui ipsius imperatur, *Puff. loc. cit.* licitum sane
est ei pro suâ sustentatione & eâ non tantum tenui sed &
implâ uti & conditionis suæ melioratione laborare & su-
are, vires utut attenuentur vitæque brevior reddatur. *in la-*
ribus etenim inquit DEUS *Gen. 3. v. 14.* Adamo, ac in
o universo homini, *comedes cunctis diebus vitæ tuæ & v.*
ibidem: in sudore vultus tui vesceris pane tuo. Atque
anc necessitatem laborandi benè agnovit non minus
apiens quam facundus Cicero *de Nat. Deor. l. 2. in-*

quiens,

inquiens, *mibi qui nihil agit esse omnino non videtur.* *V. Puff. de Jur. Nat. & gent. c. 4. §. 15.* propriæ sustentationis ac fortis suæ meliorando ergo quis etiam bene periculis vitam suam exponit laboribusque debilitat sic complures videmus milites, qui sui alimentandorum gratiâ periculosa Martis sequuntur aleam. Similis est Causa Mercaturarum multarum periculosissimarum, quæ à potissimis Europæ populis in terras dissitissimas per maria quot procellis tot periculis plena exercentur. Ac quemadmodum ob alimentationem sui meliorationemque fortis propriæ licitum est vitam propriam indirectò animadverrere, ita & ad tuendum honorem hic & nunc idem licebit, Quare probandum illud Monialium Ptolemaidenfium, quæ Ptolemai à Turcis captâ cum sibi vitam ideò donandam vel ad tempus conservandam præviderent, ut barbaris fœda Veneris sollicitudines præstarent, nasos sibi amputavere omnes, ut sic deformationis intactæ martyrium obirent, prout & factum est. *Maimbourg. l. 12. des Croisades.*

Indirectum vitæ propriæ abbreviandæ expellendæve jus homini competens breviter examinavimus, ad Directum nunc progredimur, & an ullâ ex causâ competat dispiciamus. Et hoc quidem Certum est si Deus utpote vitæ ac mortis Dominus mortem sibi ipsi infligendam homini expressè præciperet, licitè ac necessario jussui huic obsecundari. Verùm an etiam absque expresso hocce jus propriæ vitæ unquam licita sit? Quæstio intricata. Etenim illicita quamvis sit in genere, ita ut

entem, quod jus exequatur, injustè ergo haud agat; & quod prohibere posset, esset Naturalis amor suimetipsum, pmini congenitus, iste autem amor hoc saltem evincit, quod invitatus ad mortem in se exequendam compelli nequeat, non quod volens exequi prohibeatur, cum volenti injuria non fiat. *Vid. cit. Haunold.*

Verùm Contrariam sententiam defendit unanimis Doctorum Schola, ac ex Theologis quidem videantur *iv. Augustinus l. 1. de Civitat. Dei. c. 26. inter alia inquit: hoc dicimus, hoc asserimus, hoc omnibus modis approbamus, neminem spontaneam mortem sibi inferre debere* & *Less. loco supra citato, ex Ictis autem Hug. Grot. de I. B. & P. l. 2. c. 19. §. 1. & in annot. ibid. Puffend. de Jur. Nat. & gent. l. 2. c. 4. §. 19. & de off. hom. & Civ. §. 9.* Ex Ratione quod ingratum immensum adeo intenso Conservationem suimetipsum commendavit Natura, ac per legem Naturalem præcepit Omnipotens, ut omnis nifus Conservationi propriæ directè contrarius quasi impossibilis reputetur, adeoque propriicifio durior est, quin ullo casu licita esse queat. Atque ex hac solâ quidem, fortissimâ tamen Ratione absque assensu Dei speciali expresse nullam omnino ob causam sibi-metipsum manibus propriis mortem inferre licitum esse asseverant. Cui sententiæ & nos adstipulamur; si enim omne compositum sui destructionem interitumve omnino quo potest modo averfatur impeditque, multo magis id obtinebit in homine, cui amor sui ipsius tantus imperatus est

❧) o (❧

est, à Naturâ, ut Seneca l. 4. de benefic. c. 17. dicat : *super-*
cuum est in quod imus impelli, nemo in amorem sui cohortan-
est, quem adeo dum nascitur, trahit, per amorem ergo hu-
sui ipsius, quem Deus, homini adnasci fecit, prohibuisse o-
ni casu censetur propriam perniciem. Ad Exempla à Dissen-
sentibus adducta Respondemus cum communi Doctoru-
eos, qui mortem manibus voluntateque propriâ sibi intule-
re, vel ex speciali jussu Dei id fecisse, vel ex ignorantia ju-
Naturalis hujus non adeo clari ac evidentis inculpatâ cæ-
dem propriam perpetrâsse. Adhæc factum illud Samp-
nis, & S. Pelagiæ duarumque ejus filiarum ad interfectionem
sui indirectam referri haud irrectè potest, prout illud Sar-
sonis suprâ jam retulimus. Ad Rationem primam sente-
tiæ adversæ dicimus hominem quidem ob Deum vivere,
idcirco etiam vitam pro eo iterum dispensare debere,
quantum Deus id exposcit ac mandat; non præsumitur ve-
rò mandare cædem propriam, quia conservationem sui in-
suis insigniter adeo per legem congenitam imperavit. Hi-
mo ergo officio suo sat defungitur, gloriamque Creatoris
superque celebrat, si pro gloriâ ejus vitam sibi eripi pati-
tur. Ad secundam probationem Respondemus cum S. Lucæ
quæ Tyranno minitanti, quod ipsam in lupanari publi-
concubitu exponere vellet, respondit: *si invitam jusseris ve-*
lari, Castitas duplicabitur ad Coronam. & Negamus Naturaliter
vi compressâ esse inevitabile peccatum, hoc enim conse-
sum requirit, qui quàm diu non adest, peccatum quoque

utiquam adest, non adest autem consensus in eâ, quæ vi
lativâ, quæ definitur in *l. 2. ff. quod metus causâ*, & quæ
c intervenit, comprimitur. Ad tertium contrariæ opi-
onis fundamentum dicimus, quod suprâ jam diximus,
minem officio suo sat defungi, si ob solam omnipotentis
priam vitam sibi eripi patiatur. Ad ultimum Respon-
mus justitiæ executionem injustam esse posse quoad mo-
um, qui hîc est, si reus manibus propriis sententiam in ca-
it proprium latam executioni dare velit. Talis est unani-
is Theologorum ac Juris Consultorum omnium sensus &
pinio, ex quibus omnibus judicamus interfectionem sui
etipius semper absque expresse Dei mandato illicitam ef-
licet ob Textum Divi Hieronymi, quem nonnisi violen-
ac contra sensum manifestum Glossa & Authores detor-
ient, aliave fundamenta sententia contraria probabilitate
nni non careat. Atque hæc de jure in vitam propriam
mini competente dixisse sufficiat, ad cognitionem discus-
sionemque ejus juris, quod in hominis Alterius vitam

Imperans Republicave exercere habet, nunc
progrediamur.

❧) o (❧

CAPUT III.

De jure in vitam hominis Reipublicæ competente.

CUM suis Respublica civibus plenissimam vitæ bonorumque præstare teneatur securitatem, ob hanc enim obnendam Naturalem statum, factâ quâ in eo frui erant, libertatis jacturâ reliquere ac civili imperio se submisere homines, *vid. Puff. de Jur. Nat. & Gent. l. 7. cap. 1.* æquum absolute consequens est, omnia omnino media ei competere, quæ securitatem istam procurant, constituunt & conservant. Inter media autem ista primum ac fortissimum est in vitam hominis, ejusque vel exteri, puta qui vel hostiliter nimo arma adversus civitatem talem arripuerit, vel alio quocunque modo bonum securitatemque Civitatis talis turbare ac perdere attentaverit, vel civis, tum quando leges, quæ anima Rerumpublicarum sunt, *Besold. Synops. polit. l. 2. c.* transgrediendo internam civitatis securitatem læserit, tum quando Respublica in bello versatur, ejusque salus, bona honorve ab exteris invasoribus per cives vindicandus.

Atque de illo quidem, quod Reipublica in vitam exeri, qui scilicet hostili animo factove Societatem talem civilem læserit, habet exercere, primo ut agamus, justitia jure hujus tanta est, ut non nisi rationis expers illam in dubio

carit inficiâritque. Cum enim, uti jam dictum ac demon-
 stratum, Reipublicæ ac imperanti primariò & unicè salus
 defensio populi incumbat, *justi enim imperii finem esse obe-*
mentium commodum & salutem, sapienter ac veritati confor-
 miter inquit *Ammian. Marcellin. l. 25. c. 3.* defensio illa sane
 meliùs non expeditur, quam si è vivis auferantur illi, qui
 securitatem istam turbant, bonumque civitatis lædere at-
 tentant ac præsumunt, & justè profecto is perditur, qui nos
 perdere quæsierit, ac si superiorem haberet civitas talis, il-
 luti que adeundus foret suum cuique jus tributurus. *l. 176.*
de Reg. Jur. l. 11. §. fin. l. 12. & 13. ff. quod metus causâ l. 7.
quod vi aut clàm l. 14. C. de Juda. & Calicol. Cum vero
 Republica talis superiorem non habeat, jus bellandi enim
 Majestati proprium est, quod sicuti moribus omnium popu-
 lorum verum asseverat *Grot. de Jur. Bell. & Pac. l. 1. c. 3. §. 4.*
 & jure Romano civili idem statuitur *l. 3. ff. ad leg. Jul.*
Majest. l. un. Cod. ut arm. us. interd. l. 17. Cod. de re milit. ex
 ac eâ certè optimâ ratione, ut infestus armorum status
 naturali hominum conditioni, quæ pacem imperat, *Puff. de*
Jur. Nat. & Gent. l. 2. c. §. 5. contrarius omnino evitetur
 ac autem in omni & solo eo fieri nequit, qui ma-
 jestatem habet, id est qui nemini subjectus jus sibi ipsi di-
 cte, necesse est. ac hinc optimè *S. Augustinus l. 22. cap. 74.*
contra Faustum; Ordo naturalis paci accommodatus hoc poscit, ut
aripiendi belli authoritas atque Consilium penes Principes sit. Vid.
Malina de Jur. & Just. l. 2. licitè ergò & debitâ auctoritate
 bel-

bellat is, qui nonnisi Deum & gladium, qui summis imp
rantibus Judex est, *Aristot. 4. polit. 14.* agnoscit, ac in bel
justo, gesto scilicet ex causâ justâ, utpote ubi vel vis vi repe
lenda, quod semper justum *l. 3. ff. de jur. & justit.* vel b
na Reipublicæ ab iniquo detentore vi recuperanda, injur
vindicanda, aut quævis læsio insignis quæ scilicet debita
cum re tanti momenti uti bellum est proportionem habeat
uti sapienter monet *Victoria de Jur. Bell. n. 14.* & quæ non pro
priæ tantum civitati sed & amicis ac fœderatis, quin im
& non fœderatis illata aut intentata, *Vict. loc. cit. Grot. de Ju
Bell. & Pac. l. 2. cap. 21. & 15.* reparanda, vindicanda aut
impedienda *Justa enim bella solent definiri, quæ ulciscuntur in
jurias, si gens vel civitas plectenda est, quæ vindicare neglexit
quod à suis improbè factum, vel reddere, quod per injurias ablatum est C. Dominus 23. Q. 2. & iniquitas partis justè bella ingerit, in
quit Augustin. l. 1. de falsâ Relig. vid. Reginald. l. 31. n. 96. K
nig. Princip. Jur. Canon. l. 1. tit. 34. de Trevgâ & Pace
4. Engel Tit. eod. Grot. l. 2. c. 1. de jur. Bell. & Pac. Puffendorff
de Jur. Nat. & Gent. l. 8. c. 6. §. 5. & c. ex causâ inquam ta
licitè ac justè, conformiterque officio suo per legem Natu
ralem à Legislatore æterno sibi imposito bellum (præviâ ta
men tentatione satisfactionis absque armis obtinendæ, om
nia enim priùs quam armis experiri sapientis esse prudenter in
quit Puffendorff. de Jur. Nat. & Gent. l. 2. C. 5. §. 3. cum omn
pugna habeat aliquid aleæ ancipitis. Seneca Thebaid. vid. moni*

Grotii de non temerè suscipiendo bello. *de Jur. Bell. & Pac.*
 2. c. 24.) Juste gerit, ac in eo hosticidia per milites suos
 perpetrat. *vid. Kulpis. Colleg. Grot. Exercitat. 10. & 11.* Quod
 quidem de jure Naturæ certum est tum per ea, quæ initio
 capituli hujus jam diximus, tum per innatum animanti om-
 ni sui tuendi juvandique cum morte etiam aggressoris di-
 camen, ita ut Xenophon inquit, *omnia animantium genera*
ignam nōrunt aliquam, quam nonnisi à Naturâ didicere; pa-
 tet itidem veritas Asserti Jure Divino veteri per plurima ista
 bella Hæbræorum ab Abrahamo ad Machabæos usque ge-
 ra, ac ab Omnipotente approbata *vid. præsertim Deuter. 20.*
 De Jure Evangelico dubitare quoque non poterimus, ac
 aliis prætermis, quæ Grotius *de Jur. Bell. & Pac. l. 1. cap. 2.*
5. adducit, videatur præcipuè *Rom. 13. v. 4.* ubi Potestas
 gladii imperantibus indistinctè, tam in subditos scilicet de-
 linquentes, quam externos offendentes attribuitur; cui ad-
 dere licet Verba Joannis Baptistæ *Luc. 3.* Jure humano po-
 sitivo itidem certum est in hostis caput licitè ac justè ani-
 madverti per *l. 3. in fin. ff. ad leg. Cornel. de Sicar.* & conti-
 nuâ denique à primis mundi temporibus in hunc usque diem
 gentium omnium praxi ac observantiâ, justam hosti necem
 inferri attestante, ita ut *Livius Lib. 43.* dicat: *jure gentium ita*
comparatum est, ut arma armis propulsentur. Sic & Cæsar
 Hæduis significat suo beneficio conservatos, quos belli jure occi-
 dere potuisset, ac Josephus in bello Judaico pulchrum, inquit in
 bello occumbere, sed belli jure, id est vitam adimente Victore, In-
 nume-

nume-

numera sapientum hâc in re non dissentientium testimonia ut fileamus.

Cum tamen *multa fieri non oporteat, etiamsi liceat, ut Ammian. Marcellinus, l. 30. & non omne quod licitum sit honestum* l. 144. & 197. ff. de Reg. Juris l. 1. §. 3. ff. de peric. & commod. r. *Venditæ.* & ita quoque ita justum haud sit quam impune quod sæpissime in hostes perpetratur, nam sunt quædam officia etiam adversus eos servanda, à quibus injuriam acceperis enim ulciscendi & puniendi modus inquit Cicero l. 2. de Offi. in jure hostem interficiendi quoque haud rarò exceditur, ita ut verum quandoque quod Cyprianus Epist. 1. queritur dicens: *Homicidium, cum admittunt singuli, Crime est, virtus vocatur, cum publicè geritur; impunitatem sceleribus acquirit non innocentia Ratio, sed sævitia Magnitudo.* Quinam ergo in bello justo, nam de injustis, quæ *magna latrocinia* perbenè vocat *Augustinus de civ. Dei l. 4. c. 4.* nobis nulla est Quæstio, justè occidi queant, oportet, disquiramus. Ad quod bene dignoscendum utile & Necessarium erit ponere regulam & principium quousque in bello progredi liceat quæ Regula & principium benè ponitur vel in justa vindicta, vel in defensione. Quemadmodum enim omne bellum ratione causæ & initii læsionem aliquam ex parte civitatis, contra quam bellandum, illatam actu vel inferendam supponat, quam armis reparare vel avertere necesse sit, ita & in ipso bello eousque bellans justè progreditur, non tantum donec actu satisfactum, sed usque dum etiam de impo-

Iterum non lædendo idonee cautum sit, quod non me-
 s fit, quam hoste ita debilitato, ut per impotentiam vo-
 ntas nocendi quoque auferatur. *Victor. de Jur. Bell. Puffen-*
rff. de Jur. Nat. & Gent. l. 8. cap. 6. §. 7. & de offic. hom. & Civ.
p. 16. §. 6. Hugo Grot. de Jur. Bell. & Pac. l. 2. cap. 1. Kulpis Col-
leg. Grot. Exercitat. II. n. V. Idem ergo observandum in ho-
 um interfectione, quæ fundamento huic innitens injusta
 inquam erit.

Sic illos quos armatos vel obsistentes in acie aut urbi-
 is deprehenderit militans, jure occidi dubio caret. Ita *Li-*
us l. 65. jure belli in armatos repugnantesque cædes. nam cum
 i hostilitates vel actu exercent, vel exercendi intentio-
 em statu suo fat prodant, jure sane optimo læsio ab iis vin-
 catur, vel inferenda impeditur eorum internecione. Nec
 it hic differentia, qualis hic sit hostis militans, num coacte
 arma gerat num sponte, sed sufficit hostem esse ac hostilia
 machinari, nec innocens esse poterit, qui actu nocet, jure er-
 o plectitur. *Victor. de Jur. Belli n. 45. Hugo Grot. de Jur. Bel-*
& Pac. l. 3. c. 4. Puff. de Jur. Nat. & Gent. l. 8. C. 6. §. 7. Kulpis.
Colleg. Grotian. Exercit. II. n. 18.

Partâ victoria quid in hostem Captivum liceat, Judice-
 nus. Triplicem eum affirmat & describit cum communi
Zentgravius disputat. de cæde host. Captiv. §. 2. & 3. ita ut alii
 int captivi propriè tales, qui obnites superati libertatem
 misère inviti, extortisque per vim armis in Victoris pote-
 tatem coacti pervenere; alii verò Deditii, qui scilicet se
 dedunt,

dedunt, cum obsistere se diutius haud posse vident, alii
 nique supplices, qui abjectis armis vitam precantur. At
 quidem certum est, postquam illis vel expressè vita dona
Wann Quartier geben / vel tacitè, uti suprà de iis qu
 bello capti ac in servitutem detrusi, jam memoravimus
 §. 3. *Inst. de Jur. Person.* & quod & hodie factum censet
 ubi quis **auf Gnad und Ungnad** in deditionem acceptu
 prout id eximiè probat *Alberic. Gentil. de Jure Belli c. 17. p. 3*
 & *seqq.* certum inquam est tales internecioni dari non p
 se, nisi novum aliquod Captivorum delictum superven
 aut inter eos unus vel alter inveniatur, qui nocentior, p
 rebellis, proditor similisque fuerit, qui proinde sub gene
 li vitæ donatione captivis factâ comprehensus non cens
 tur; de illis ergo, quibus vita tacitè vel expressè jam don
 ta, dubium nullum cum sit, nulla quoque erit Quæstio. S
 de hoc disceptatur, num ii, qui simpliciter per vim cap
 aut in deditionem absque hoc quod pacto vitæ consultu
 accepti, vel qui denique supplices vitam rogârunt; An
 les justè internecioni dentur.

Equidem necari hos omnes semper justè posse exin
 videtur, quod capti tales sint veri nocentes, non tantum R
 publicæ hostilis membra unde solum mors in eos statui po
 set, arg, l. 3. ff. *ad leg. Cornel. de Sicar.* testante idem *Euripio*
ubique prensus jura ledi hostem sinunt inquit *vid. Gr*
de Jur. Bell. & Pac. l. 3. c. 4. §. 6. 7. & 8. Sed & insuper tal
 ejusdem membra, quorum officium erat nocere civitati t

planti, justè ergo interficientur ex justitiâ vindicativâ; Ad-
 dit nec securitati Reipublicæ suæ sat consulere imperan-
 n, captis qui pepercerit, licet enim hosti capto hîc & nunc
 testas nocendi desit, voluntas tamen interna hostilis ma-
 t, & cum captivitatem effugere rursus queat, voluntas
 testati iterum sociabitur; Securitas ergo Civitatis, quæ
 causa belli & omnis quod in eo fit, justificativa, *Grot. de*
er. Bell. & Pac. l. 2. C. 1. §. 2. cædem captivorum imperabit
 nc apud *Salustium* legimus, *cui omnia in Victoriâ lege belli*
uerunt, & *Seneca* in *Troadibus* ait, *quodcunque libuit facere*
tori licet, lex nulla capto parcit aut pœnam impedit. Non
 tit sententia hæcce Robur aliquod â populis barbaris, â
 libus captivos indistinctè, nulloque habito respectu, qua-
 fuerint, nùm capti, nùm deditii, nùm supplices, nùm
 egarii milites, nùm belli duces, interfectos fuisse passim
 tantur *Historiæ*, & nota sunt non adeo antiqua *Turca-*
 en facta, sub *Selimo* imo in *Mamaluchos* eorumque *Sul-*
 num ultimum *Thomumbejum*, *Mahumede 2do* in *Doxam*
 rbania Principem, *Amurathe* imo in *Lazarum* *Servia* *De-*
 otam, *Solimanni* imi in *Germanos* obsidione eorum *Bu-*
 nsi per suos solutâ devictos captosque, de quibus prolixè
 tantur *Jovius Histor. l. 18. & Comment. rer. Turcic. Amurath.*
ci. ac Laonicus Chalcocondylas de reb. Turcic. l. 9. probare
 ippe haud creduntur gesta eorum, quibus nulla justitiæ
 io esse solet. graviolem auctoritatem suppeditant gentes
 orationes, quæ in captivos ultima persæpe statuere, quas
 tamen

tamen iniustitiæ accusare temerarium fuerit. Sic Roma
testibus *Cicerone* 1. officior. *Livio* l. 28. & *Tacito Annal.* 12. Ca
tivos, tam propriè tales, quam deditios ac supplices, &
aliis prætermiſſis Pometiæ Principes, Samnites & Numid
occidère, ac solenne habuère captivos in die triumphi
interficere. Ac Germani, prout id asseverant *Bonfin. Rer. He*
gar. Dec. 1. l. 10. fol. 158. & *Aventin. Annal. Bojor.* l. 5. fol. 393. S
Ottone 2do Imperatore in Hungaros victores existentes Ca
tos eorum Duces Regesve laqueo suspendère, vid. *Grot.*
Fur. Bell. & Pac. l. 3. c. 4. §. 6. & seqq. *Zentgrav. passim in D*
sertat. suâ de cæde Captiv. plura Captivorum, deditiorum su
plicumque interfectorum exempla commemorantes, ex qu
bus omnibus iusta videtur Captivorum Occisio.

Veruntamen æquitati & Iustitiæ Naturali conformis
ac jure gentium decisum nos judicamus à cæde Captivorum
regulariter & abs distinctione abstinendum esse; Ita *Grot.*
Fur. Bell. & Pac. l. 3. c. 12. *Kulpis Colleg. Grot. Exercit.* 11. *Puffend.*
Fur. Nat. & Gent. l. 8. c. 6. §. 7. aliique complures. Jure Divino
probamus per c. 6. v. 22. Reg. 2. ubi Elisæus Joramo Syros à D
excoecatos & sic nec bellare nec aufugere valentes interfice
volenti eorum necem prohibuit dicens, *num percutis quos ge*
dio cepisti & arcu tuo? Inhumanum quippe ac crudele nimis e
eum quem fortunâ volente extra eum statum posuit Bellar
ut Civitati suæ noceat, vitâ inermem spoliare, satis quip
luit malitiam, quâ nocuit, Captivitate, durumque nimis v
detur, ut & morte insuper puniatur. Atque hoc non ta

n justum, ac ut tale observandum in bello Christianos in-
 quos scilicet non tantum Consanguinitas carnis, sed
 unitas Religionis invicem unit, sed in incredulos quoque,
 infideles utut sint, homines tamen sunt. *Zentgrav. cit. disp.*
 patet, quod diximus ex illo *Augustini ad Bonifac. Ep. 1. ho-*
pugnantem necessitas perimat, non voluntas; sicut Bellanti
resistenti violentia redditur, ita victo vel capto misericordia
debetur, maximè in quo perturbatio non timetur, à capto
 tem regulariter & ordinariè damnum non imminet, er-
 nec securitas populi & Civitatis cædem talem regulari-
 exigit, nec vindicta ad mortem usque extendenda, quip-
 quæ rigidò sat per Captivitatem ordinariè exigitur. Ac
 nc æquissimè *Xenophon* apud *Grot. sup. cit.* allegatus mo-
 it, ut milites captos non tanquam fontes punirent, sed ut homi-
 s custodirent. & *Lactantius Lib. 5. ait. Parcitur victis & in-*
arma locus est Clementiæ, ac Aristides de pac. 62. inquit ho-
num est resistentes armis coërcere, prostratos tractare leniter, &
captivis parcere jus commune vocat Diodorus Siculus. Ac in-
 prudenter laudat Flavianos Duces *Tacit. Hist. 4.* quod in
 minem ultra aciem sæviissent. Comprobat idem anti-
 prioribus prætermisiss *Ladislaus Hungariæ Rex*, qui in præ-
 victor, referente *Bonfinio Rer. Hungar. Dec. 2. l. 4. fol. 228.*
 militi Captivorum, infideles quamquam erant, cædem in-
 buit exclamans, *parcite humano sanguini, sat cruoris hostilis*
fusum. vid. Cit. Zentgrav. Quam Assertionem nostram &
 universalis gentium moratiorum, Europæarum præsertim

ac Christianarum mos ac consuetudo confirmat, & interf
etio captivorum prohibita est expressè Jure militari *Dani*
Art. 124. & Belgico Art. 61. vid. Kulpis Colleg. Grot. Exerc
II. n. VI.

Diximus tamen Regulariter cædem Captivorum illic
tam esse, non semper; dantur enim utique Casus & cau
sæ in & ex quibus, Captos, deditios & supplices interfice
justum sit; Causam vero interfectionem talem Justifica
tem negamus cum *Grotio de Jur. Bell. & Pac. l. 3. c. II. §. I*
esse aut Talionis Executionem, cum hæc caput nocentis t
neat, oporteat; aut pertinaciam in resistendo, quonia
ut strenui milites laudem potius merentur, uti Milesiis p
percit Alexander, quod eos videret *generosos ac suis fidos e*
sunt verba *Arriani* apud *Grotium loc. cit.* nec terrorem ho
stibus incutiendum causam captivorum interficiendoru
ordinariam & regularem autumamus, quia factis in ac
bellicis, non sævitie in inermes latrocinio simillimâ host
terrendus; Justam ergo Causam ex quâ captivi deditii su
plicesve internecioni dari queant, asseveramus primò ear
ubi securitati civitatis suæ non consulit Imperans, nisi occ
sis etiam eis quos captivavit; quod sæpe fieri solet, ubi v.
in hostili versanti territorio haud consultum videtur e
tra ab hostilibus infestari turmis, & in Castris simul Cap
vos habere, qui, cum eos Bellidux hîc & nunc in tutu
abducere nequit, aufugiendi occasionem facilè pro circur

...ntiis nancisci potentes tantò peiores existent hostes, quan-
 magis eis interna exercitus nota, quæ suis prodent, & sic
 ...itis viribus nocere satagent ; Quod ut impediatur, secu-
 ...tas civitatis imperabit, meliùs autem haud impeditur quam
 ...rum morte, uti benè *Victoria de Jure Belli n. 48.* Causam in-
 ...ficiendorum juste Captivorum dicimus secundò præce-
 ...ntem nimiam eorum in bello sævitiem, puta si contra re-
 ...ptos restrictosque Jure Gentium in bello invicem nocen-
 ...modos Naturalemve æquitatem grassati fuerint, ubi uti-
 ...que Justitia belli vindicativa necem captivorum talium in-
 ...stinctè justam redderet, ut quoque bene *cit. Victoria n. 39.*
 ...tamen æquissimè suadet *Grotius de Jur. Bell. & Pac. l. 3. c. 11.*
 ...17. per illud *Senecæ l. 2. de irâ Cap. 10. quid tollit iram sa-*
 ...entis ? *turba peccantium.* non omnes reos quamvis esse tru-
 ...dandos, sed vel nocentiores, vel si de iis non constet,
 ...endum illo *Ciceronis pro Cluentio Consilio ; ne nimium mul-*
 ...pœnam subirent, *sortitio comparata est.* Tertiam causam in-
 ...ficiendorum captivorum Afferimus, si illi vel victoris sub-
 ...iti, ac sic rebelles perfidique fuerint, aut transfugæ, aut ta-
 ...s, qui antea se contra Civitatem istam non militaturos pro-
 ...misere, aut delicti alius gravioris capitalisque rei, uti pluri-
 ...us definit *Zentgravius in dissert suâ de cæde Captivorum S. 12.*
 ...omplura exempla Justissimorum Imperantium commemo-
 ...ans, ubi tamen prudenter adjicit quandoque non tam po-
 ...ticè quam justè pœnas in rebelles perfidosque devictos
 ...exercitos fuisse. Ex his igitur similibusque causis justam
 asse-

asserimus victorum & Captivorum Internecionem, ad quodum etiam allata pro opinione contrariante Romanorum Germanorum aliorumque facta referimus, nullo modo e reprobamus, sed ut iusta consideramus. & textus illi sapientum similiter vel ad occisionem victorum ex tali causa respiciunt, vel de impunitate ac licentiâ non vero jure belli loquuntur, prout pluribus differit *Grot. de Jur. Bell. & Pac. l. 3. cap. 4. § 11.*

Quid cum hoste armato militeque devicto tum antea tum post victoriam Juris sit, dispeximus, ad inermes nunquam nos fert ordo in *cap. ult. x. de trevgâ & pace* enumeratos ac quod de Captivis victisque militibus modo diximus idem in præsentè Quæstione affirmamus, regulariter scilicet non tantum post sed & ante victoriam à directâ earum cæde abstinendum ducti illo *Alexandri apud Curtium l. 38 cum captivis & feminis bellum gerere non soleo, armatus sit, oportet, quem oderim. vid. Victor. de Jur. Bell. n. 34.* Nam membra Civitates licet sint hostilis, inermia tamen ac innocentia regulariter sunt, sed fundamentum belli & nascentis ex eo vitæ mortisque juris est injuria, injuria autem ab innocentia non provenit, ergo qui militiæ nomen non dedit, occidere regulariter non poterit, juxta illud *Exodi 23. insontem & justum non occides.* Quod & confirmatur *Deuter. 20.* ubi filii Israël, vi ubi urbem gentilem licet cœperint, mulieribus & parvulis puta inermibus parci mandatur. Disertè idem probat

tamen suo tempore, ubi cum ætate robur quoque illis
 cesserit, quod ut plurimum de Saracenorum Turcarum
 infantibus quærit *Victoria de Jure Belli* n. 38. Ast cum
 dem Respondemus cædem puerorum talium injustam fo
 quia, ut verbis ejus utamur, *intolerabile videtur occidi qu*
pro peccato futuro, quod adhuc planè incertum est, multi
 que modis impediri potest prout *vid. idem Victoria loc. c*
n. 42.

Directam innocentium talium interfectionem quema
 modum regulariter injustam esse vidimus, ita indirectò
 præter intentionem occidi eos posse certum est, ubi abs
 vel securitas civitati comparari vel vindicta de nocentib
 sumi non posset, ita citatus *Victoria* n. 37. aliique; nam c
 teroquin bellum contra ipsos nocentes geri haud posset,
 frustraretur justitia bellantium; cum autem bellare justur
 licita & justa quoque erunt media, sine quibus bellum tale g
 ri, finisque ejus, qui est securitas & Pax per satisfactione
 & reparationem damni illati & cautionem non ampli
 inferendi stabilita, attingi nequit, quale medium aute
 quam maximè necessarium est sæpe interfectio innocentium
 præter intentionem & cum animo hosti nocendi facta, c
 autem finis licet, eidem & media licere debent. *Grot.*
Jur. Bell. & Pac. l. 3. c. 1. Sic cum in bello justo, de qu
 semper nobis sermo, Arx aut Civitas oppugnatur, licitè p
 omnes urbis partes tormenta & machinæ bellicæ dirigun
 tur, exploduntur, assultusque fiunt, licet inde prævideat

minas, senes, pueros similesve occidendos. Similiter op-
 nè com meatibus via intercluditur, ac urbs hostilis fame
 emittitur, quamquam innocentibus sit plenissima, qui dum
 æfectus urbem dedere non vult, fame moriuntur, prout
 pissimè videmus factum, uti benè disserit *Grot. de Fur.*
ll. & Pac. l. 3. c. 11. §. ult.

Ad obsides nunc progredimur, eos scilicet, qui in secu-
 ratem promissi à civitate suâ facti & servandi hosti se ut
 gnora dedunt traduntve, *vid. Grot. de Fur. Bell. & Pacis l.*
c. 20. §. 52. & Puffend. de Fur. Nat. & Gent. l. 8. c. 2. §. 6. An
 si Civitas promisso suo non steterit, interfici jure queant?
 aminandum; Equidem interfectos eos sæpe esse constat
 illa, quæ memoratus *Grotius l. 3. c. 4. §. 17.* adducit, non
 tantum illos occisos commemorans, qui se expressè ad mor-
 tem in casu promissionis non observatæ fœderisque rupti
 ligârunt, sed illos etiam, qui simpliciter nolentes etiam
 viti ab aliis traditi. & *vid. Buchananus l. 9. Rer. Scotic. de*
Edwardo 3tio ejusque in obsides duritie plura scribens. Nos
Victoriâ de Fur. Bell. n. 43. Grotio l. 3. c. 11. §. 18. de Fur.
ll. & Pac. Puff. de Fur. Nat. & gent. l. 2. c. 4. §. 18. Kulpis
illeg. Grotian. Exercit. 11. &c. decidimus Quæstionem præ-
 sentem distinguendo, num obses talis antea, quam obses
 ctus, de numero hostium talium nocentum fuerit, in quos
 mors, juxta ea quæ antea diximus, statui alias justè queat,
 non; si est de numero nocentum talium, in casu quo
 civitas pacto non steterit, justè interficitur eo ex capite,
 quod

) o (

quod rupto fœdere per omiſſam præſtationem ejus, quod promiſſum, hoſtilitas reviviſcat & juſ belli redeat, quod nocentes tales necem juſtiſſimè ſtatuit, uti vidimus. Si rò de numero nocentùm non eſt, ſalvâ juſtitiâ plecti que nequit juxta commune præncipium omni jure poſitum innocentis cœdem ſeveriſſimè inhibens; ac hinc certum dicimus obſidem quâ talem interfici jure haud poſſe, ut civitas talis promiſſo ſuo non ſteterit; quod enim data dei contraitum, culpa obſidis talis nulla eſt, ſed civitatis ſi facto id accidit, innocens ergo cum ſit, puniendus non eſt & ſic neutiquam occidendus; idque tam de eo, qui ad mortem ſe obligavit pacto expreſſo, quam de eo, qui abſcopactione tali ſimpliciter ſe tradidit, verum affirmamus rationis identitatem; vita enim humana cum res ſit aliena per ea, quæ diximus ſuprà, nullo ſane modo nec tacitè nec expreſſè deſponderi ea poterit, ac quàm parum res aliena pignori dari cum effectum poteſt *l. 6. C. ſi alien. res pign. etia.* tam parum etiam vitam ſuam homo pro debito civitatis ſuæ obligare vel in pignus conſtituere poterit; quare parum injuſtam eſſe obſidis quâ talis internecionem vid. *Kulpis leg. Grot. Exercitat. II. fol. 153.*

A membris Reipublicæ hoſtilis ad non membra & extraneos pervenimus, in quorum vitam caputque juſ ſimile ac in Civitatis hoſtilis ſubditum membrumve perſæpe naſciſcitur bellans. Sic Extraneus ubi in civitate hoſtili moratur, injuſtè non occiditur, ſi injecto ab obſeſſore igne ſi-

usve pereat, atque ad hunc passum verum est illud *Livii* . 37. *dicentis, hostis sit ille quique intra praesidia ejus sunt; prae-*
nter tamen ac juri naturae omnique Rationi conformiter
ponent *Victoria de Jur. Belli n. 37. & Grotius de Jur. Bell. &*
pac. l. 3. c. II. §. 8. quantum omnino fieri potest, etiam ab
 directâ hâc innocentium cæde cavendum, & ab eo, quin
 casiones ejus dentur, abstinendum.

Hostem licitè ac justè interfici vidimus, sed an quocun-
 que modo id fieri queat, nunc venit ponderandum & hoc
 imò certum, est modis intrinsecè malis, puta magicis in-
 tationibus ac artibus Diabolicis similibusve sceleratis viis
 re Naturali aut Divino prohibitis ab homine practicari
 nil & sic nec cædem hostium salvâ justitâ posse. *vid. Kul-*
cit. dissert. fol. 156. Zentgrav. de arm. in bello prohib. §. 21.
 aliis vero nocendi modis intrinsecam malitiam non in-
 ventibus Quæstio est; ac de Jure Naturæ præscindendo à
 re gentium omnes occidendi modi per arma, per vene-
 m, ignem & aquam justi erunt; *nam quem interficere licet,*
an gladio an veneno interimas, nihil interest, inquit rectè *Gro-*
sius de Jur. Bell. & Pac. l. 3. c. 4. §. 15. vid. Zentgravius in dis-
cussionibus suis, quid in hostem aquâ, & quid igne liceat. Ju-
 vero Gentium prohibiti sunt nonnulli occidendi modi,
 naturale jure qui injusti non fuere; Sic Venenum tum in
 nis tum in fontibus adversus hostem adhiberi jus Naturæ
 non vetat, vetat tamen Jus gentium, si non omnium, certif-
 icè Europæarum; ita *Valerius Maximus, Armis bella non ve-*
nenis

nenis geri debere, inquit, & videantur copiosius hâc super
 differentes *Grot. de Jur. Bell. & Pac. l. 3. c. 4. S. 15. 16. &*
Kulpis. cit. exercit. Zentgrav, Dissert. de arm. in bell. prohibi
7. & seqq. Rationem, quæ modos hosce nocendi restr
 xerit, asseveramus cum citatis Autoribus eam, ne scilicet
 periculosa nimium usque adeo forent bella, ut pericu
 istis obviari nullo modo queat. Adde quoque noc
 menta quædam, & sic præprimis usus venenatarum best
 rum durior videtur, quin praticari debeat, etsi legi Nat
 ræ non contrarius aut prohibitus, nec formaliter injust
 durior tamen videtur, quàm vel ab homine exerceri debe
 Sic & ob rationes hæc complures extant convention
 quibus belligerantes certa nocumenta de se iusta prohibu
 re, & nota est adhuc illa Conventio Germanos inter
 Gallos Argentorati *A. 1675.* facta, cujus *Art. 57.* est sequen
 So soll auch hiemit ernstlich und scharff verbotten seyn
 sich keiner Drat-vergiftten Bestirnten und mehrerley u
 gewöhnlich figurirt und formirter Kugelen instünfftig
 gebrauchen / bey dem dergleichen verbottener Zeug wi
 gefunden werden / der soll auf gesinnen / von der Parthe
 zu welcher er gehöret / exemplarisch gestraffet werden

Famosæ in præsentî materiâ Quæstiones adhuc restare
 num hostem immissis percussoribus interficere liceat, Jte
 an justè animadvertatur in Legatum hostilia in loco Leg
 tionis suæ machinantem? sed ne nimium prolixi simus, b
 nevolum lectorem remittimus ad *Hugonem Grotium de Ju*

ll. & Pac. Lib. 2. c. 18. §. 4. Puffendorffium de Jur. Nat. & Gent. b. 2. c. 3. §. 23. & Lib. 8. cap. 6. §. 18. eorumque Commendatores, apud quos solidissimas controversiarum præsentium iudicationes erit invenire.

Nunc ad Civem convertimur, in cuius vitam an & tale jus civitati competat, examinandum modo nobis est. Num Civitati jus in vitam civium competere negare videretur: ratio & finis, ob quem & ex quâ in civitates coivêre, scilicet ut securitatem sui bonorumque suorum ac sic communis vitæ nanciscerentur sub præsidio resultantis ex unitate tali Majestatis & imperii civilis, quam absque hoc status naturalis optimis quidem per jus Naturæ legibus ordinatus, sed ob deficientem in terris ad observantiam legum earum coactionem poenarumque inflictionem ac executionem indisciplinatus non impertiretur, *Puff. de Jur. Nat. & Gent l. 7. c. 1. §. 7.* Si ergo vitæ salvandæ ac conservandæ gratiâ in Societates civiles se collegere homines, & dum sit, quod in alicujus favorem constitutum, id in ejus præjudicium retorqueri per *Reg. 61. in 6.* nullum sanè jus in vitam Reipublicæ concessere, à quâ utpote præsidium ac conservationem ejus expectant non perditionem. Verum non infirmatur quin imò confirmatur ex hoc ipso jus vitæ ac necis in Cives Civitati, seu Majestati competere. Si enim suam homines securitatem intendere civili imperio se submittent, voluere etiam civitatem ea habere media, quibus securitas illa conservatur, inter quæ media

media jus in vitam civis quoque referimus, tum quando deliquerit, ac sic societatis talis quasi hostis extiterit, de quo postea, tum quando civitas talis ejusque salus vitam civis abbreviari periculove exponi desiderat, ergo ex ipsâmet voluntate hominum invicem se indissolubili vinculo unitum patet singulos in necem suam casibus modò enumeratis consensisse, jurisque hujus executionem in Majestate quæ ex communi illo consensu quasi resultarât, contulisse. *vid. Puff. de I. N. & G. l. 7. c. 2. & 3.* Nec sola voluntas hominum taliter se sociantium causa est Imperii Civilis sed Majestatis, sed Causa ejusdem Principalis Deus est, qui studium statum naturalem periculosum & turbulentum ac in eo hominem securitatis expertem esse permisit, ut sic sociaretur se, ac communi coeuntium hominum consensui, civili Imperio se submitteret. Atque hinc Divus Paulus Rom. v. 1. & seqq. *Omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit non est enim Potestas nisi à Deo, quæ autem sunt, à Deo ordinatæ sunt.* Itaque qui resistit potestati, DEI Ordinationi resistit qui autem resistunt, ipsi damnationem sibi acquirunt & Adeoque cum grano salis accipiendum illud Livii l. c. 59. qui inquit: Imperii vis omnis est in consensu obedientium id est civili Imperio se submittentium. Rectius Bæclerus & Grot. l. 1. c. 3. §. 6. inquit: summam potestatem non humanum tantum factum, sed & à jussu divino & legi naturæ, sive tali factum humano, quo Juri naturæ obtemperatum itur, arcessendum est qui enim Societatem præcipit, is Societatis ordinem præcipit, S

tatis autem anima est imperium & inter Societates civitas per-
 tissima. vid. Puffend. de I. N. & G. l. 1. c. 3. §. 2. c. 20. §. 6.
 quibus patet Majestatem & imperium civile à Deo esse
 um principaliter habere, non à liberâ hominum volun-
 te, quibus omnipotens per Apostolum *cap. cit. v. inquit ne-
 sitate subditi estote non propter iram, sed etiam propter conscien-
 m.* Quod autem DEUS cum Imperio Civili etiam jus in
 am nocentis dederit, patet ad oculum ex Jure divino, ni-
 rum ex *cit. cap. ad Rom. ac præcipuè v. 4. Dei enim Mini-
 r est Imperans scilicet, tibi in bonum, si autem malum feceris,
 ne ; non enim sine causâ gladium portat, Dei enim Minister est,
 ndex in iram ei, qui malum agit ;* tum etiam ex liquidissimis
 ris naturæ principiis, & finibus poenarum, prout evincunt
 uffendorff *cit. l. 7. c. 4. §. 3. & s. Idem de officio hominis & Ci-
 s L. 2. c. 13. §. 7. & seqq. Grot. de Jure B. & P. L. 2. c. 20. §. 6.
 seqq.* Hinc jam olim gladium insignibus Majestatis an-
 numeratum fuisse refert *Clapmarius de Arcanis Rerum Publ. Lib.
 c. 17.* existimans inde ortam originem regna per gladium
 adendi.

Quæ omnia ut specialiùs exponamus, quemadmodum
 curitas contra internos aggressores per mortem eorum
 abilienda, ita & ab invasore extero, milite scilicet hostili
 per cives vindicanda, utut vita periculis exponatur ac ex
 osita deperdatur, aut ab internis confusionibus atque malo
 novis præservanda studio civium, quamquam studium
 tam reddat brevior, hoc quippe officium boni civis est,
 est

est, *cujus manus publicæ sunt*, ut ait *Seneca*, ad laborandum scet pro civitate suâ, prout capite præcedente jam memimus, & quod explere si nolint Cives, justè ad id guntur.

Sic Civem Respublica justè arma arripere jubet civi ubi id securitas ejus postulaverit, quamquam sint peric plenissima. *Laymann. de Jur. & Just. l. 3. tract. 3. part. 1. 2. n. 1. Puffend. de Jur. Nat. & Gent. l. 3. cap. 4. §. 5. & cap. 2. §. 1. & seqq.* id quippe jubetur conformiter offic quod homini & civi cuivis Legislato æternus per jus Na ræ imposuit, uti suprà jam demonstravimus; Gra simis ergo pœnis justè castigant Jura Romana eum, qui militiam subterfugerit, in *l. 4. §. 10. 11. & 12. ff. de re militari*, digitorum amputationem in pœnam justam militiæ det etatori olim statuit *Constantinus Cod. Theodosian. de filiis m tar. apparitor. & Veteran.* Idem pro delicto atrocissimo ju reputabant Athenienses teste *Demosthene*, & Spartanis lege fuisse, *de omnibus nolentibus pro patriâ subire periculum, ut m antur*, constat ex *Oratione Lycurgi contra Leocratem* Apud Tar ros Precopienfes si quis ad diem destinatum armorum cape tioni non venerit, Capitale est referente *Thuano l. 67. ad A num 1578.* Ita & Justè castigabantur illi, qui digitorum a putatione, ne scilicet sic juramentum militare præstare p sint, militiam subterfugere olim consueverant, in quos pœ ignis statuta in *lib. 5. Cod. Theodos. de Tyron.* cui addantur 4. & 10. eodem, in sceleratos tales militiæ detrectatores

issimè animadvertentes , prout pluribus commemorat
iglerus de Jurib. Majestat. l. i. cap. 33. §. 68. ex quibus om-
 nis constat civem Justè ad arma jussu principis , qui per
 salutem civitatis suæ consulturus est, suscipienda cogi posse,
 ut pro quantitate periculi ac necessitate nullus à subitione
 militiæ excusatus & immunis sit. *l. ult. Cod. de quibus mu-*
nem. licet se excusare. & qui renuerit , justissimè cum-
 niri. Nec hodie coactio militum planè in desuetudinem
 iit, Jus sequelæ quippe , **der allgemeine Aufbott** in casu
 blicæ necessitatis, ubi scilicet vel homines, qui, vel pecu-
 nia, quâ fiat conductio , deficiunt. *vid. Recess. Imper. de an.*
4. §. ferner diemeilen Stryck. ad Lauterb. l. 49. tit. 16.
Wederus Introd. ad Jus publ. Parte speciali Sect. 2. c. 16. §. 4.
seqq.

Et hæc quidem de eo, qui cogi potest, ut militem agat,
 us officium est, ut in commissâ sibi à duce statione per-
 maneat strenuè bellando , morituum licet ac interficien-
 tem se certò prævideat, uti supra jam probavimus; & constat
 ex quotidiano militum juramento , **daß sie bey ihren**
ihnen leben und sterben wollen/ quod Juramentum Gal-
 gens sans Quartier dictis speciale est his verbis , **daß**
kein Quartier geben und nehmen wollen. Coeterum cum
 nus militis supra jam examinaverimus, id hîc denuo ex-
 care superfluum erit, ad ea ergo , quæ capite præcedente
 c super re differuimus, nos remittimus, & quæ ibi forsan
 sunt, supplenda erunt ex *Puff. de Jur. Nat. & Gent. l. 8. c. 2.*

Ad alium modum & casum nunc digredimur, quo
 lus Reipublicæ vitam civis exposcit sibi sacrificari; est is, **cu**
 civis ab extero extradi ad necem postulatur, & quidem
 nocens sit, extradi eum à civitate ad mortem extra dubium
 positum putamus, tum quia sic ad executionem justitiæ **co**
 currit civitas talis *vid. C. Dominus. Caus. 23. Quæst. 2.* tum
 quia securitati suæ sic consulit periculofam Martis aleam **d**
 clinando, quæ aliàs non extradito immineret ruinam urb
 forsan intentatura *vid. Puffend. de Jur. Nat. & Gent. l. 8. c.*
S. 5. Sed si innocens ad necem exposcatur, uti apud *Pufferz*
loc. cit. Libanius tom. 1. Declam. 27. de formoso quodam ad
 lescence ad necem à Tyranno quodam postulato comm
 morat, quid cum illo juris videamus. Et quidem quoadu
 que Civitas viribus valuerit, talem defendere debere affi
 mamus cum *Puffend. loc. cit.* nam cum Imperantis officium
 ac civitatis omnis causa finisque sit, ut sua sit civibus secu
 ritas contra iniquum invasorem, uti jam fusiùs commemo
 ravimus, meritò sanè ac convenienter juri Naturali uti &
 positivo omni civem suum tuebitur, idque eò magis, qu
 atrocius delictum est occisio innocentis, quam taliter impo
 dire potest ac tenetur Imperans. Sed quemadmodum quo
 ad usque viribus polluerit, præsidium ei dare tenetur, ita &
 ubi vires hæ defecerint, & totius civitatis immineat inter
 tus, ad ruinam talem avertendam deferere miserum talem
 potest, id est permittere, ut ab hoste apprehendatur, *Puff. loc.*
sic. imò cogere etiam poterit ut egrediatur, ac se dedat,

plentem egredi invitum etiam hosti tradere. Ita *Lessius de*
jur. & Justit. l. 2. cap. 9. Dub. 9. n. 38. rationem hujus Asser-
 tionis nostræ damus, quod non tantum uni membro civili
 obligationem tuendi eum habere videatur Respublica, ut
 resuper interitum sui totius etiam pati debeat, quod bene
Quintil. expressit Declam. 253. inquit; bene capitis unius ci-
vis redimi pacem putarem; haud secus ac homo rectè in mu-
 lationem consentit manum latroni amputandam porri-
 endo, ut occisionem sui impediat. Accedit si res eò vergat,
 ut civitas tota intereat, civitate tali devictâ miserum nihil-
 minus absque præsidio & sic victimam hostilis furoris fu-
 rum, ergo si tamen occidendus est, pereat solus, nec so-
 lam interitus habeat Civitatem suam. Porro ex lege Chari-
 tatis in Patriam, justitiâ legali talem ad egrediendum tene-
 ri inquit *Lessius loc. cit.* ad expletionem ergo hujus officii
 cui cogi poterit, & sicuti innocentis cædem, quoad usque
 in ejus viribus est, avertere tenetur civitas, ita & multò ma-
 gis civis iste avertere tenebitur interitum civitatis & mor-
 tem tot innocentium.

Hoc verò ut ipsamet ad jussum & petitem Ty-
 ranni talis interficiat innocentem, licere putamus nun-
 quam, eò quod talem occidere intrinsecè malum sit jux-
 ta illud *Exod. 23. insontem & justum non occides, quia aversor*
impium. Nec obstat exemplum illud virorum Samariæ, qui
 metu belli, quod Jehu illis minebatur, viginti filios Achab in-
 terfecere, quod factum Deo placuit, *Reg. 4. c. 10.* Responde-
 mus

mus enim speciali Dei jussu viris Samariæ non ignoto id
 se à Jehu, *qui unctus à Deo*, dicitur *Paralip. 2. c. 22. ut de*
domum Achab petitū & ad petitionem ejus executioni dat
 Nec obstat ulterius, easdem rationes, quæ Reipublicæ i
 rectum aliquod in innocentem jus largiuntur, stare et
 pro occisione innocentis directâ; nam negamus inf
 dispari easdem rationes probare posse, est autem fact
 longè dissimile indirecta & directa occisio, prout indub
 tum est, & per sexcentas rationes ac instantias probari
 oculum abs difficultate potest, quas, ne nimium fusi sim
 Cathedræ reservamus. Postremò adferuntur Zingari (quor
 originem describit *Munsterus in Cosmograph. L. 3. Tit. de G*
tilibus Christianis] è regionibus Pestiferis venientes ac simi
 qui ingressu in territorium & ditiones ab Imperante ju
 arcentur, ac contravenientes occiduntur, in se tamen in
 centes aut saltem de nullo delicto convicti esse vident
 Verùm innocentes eos negamus, quia cum legi ab im
 rante tali latæ (quam latam esse oportet) contraveniant; j
 delinquant, adeoque ad pœnam lege illâ statutam se ob
 gant, pœna autem justa pro circumstantiis facilè mors
 potest, ac solet ob talium Homuncionum, Zingarorum
 ta, vitam fœdam & otiosam, quam facilè derelinquere p
 sent, aliis professionibus se applicando & ita omnem s
 stram suspicionem scelerum à se amovendo, tum ob r
 lum quod secum infert e ditione infectâ veniens, à qu
 civitas per legem talem pœnalem jure defendit. Nec o

terit similem esse rationem defensionis in casu, quo incens ad necem expetitus, ut scilicet ea ob avertendam civitate ruinam etiam cum directâ postulati talis interfectione fieri queat, etenim in illo casu ipse qui occiditur, iam aggressor est, quod secus est in casu nostro, uti consi-
ranti patebit. Atque hæc de Jure Civitatis in vitam Ci-
um indirecto dixisse satis sit.

Ad directum nunc nos fert Ordo, quod scilicet in ci-
m sanctionum civitatis suæ transgressorem competere su-
a jam constare fecimus in genere, & nunc magis specifi-
eâ quâ fieri potest brevitate, lubet ponderare. Præmittimus
nen Regulam generalem, tum demum scilicet ad ulti-
um supplicium procedi posse, cum Reipublicæ evidens
cessitas id postulârit, quæ tunc adesse creditur, ubi deli-
s talibus impunè abeuntibus tota societatis humanæ com-
ges ac ratio securitatis civium pateretur, haud secus ac in
pore ad præscisionem membri putridi non proceditur,
i lues aut gangræna ulteriùs serpere & grassari timeatur;
n enim, ut quidam ait, de glande legendâ aut stillicidio
rtendo hic agi constat. Quare â poenâ mortis immunes
nunciamus cum *Grotio L. 2. c. 20. §. 18. & seqq. & Puff. Jur. N.*
G. L. 8. c. 3. §. 14. nec non de officio hom. & Civ. l. 2. c. 13. §. 11. &
7. actus merè internos, cogitationis poenam enim nemo pati-
ut ait Ulpianus l. 18. ff. de poenis. Idem censetur de acti-
externis, qui inter lapsus minutiores & fragilitati hu-
ma-

manæ quotidie occurrentes connumerantur. Damnam
etiam sanguinarias Draconis leges, pro minimo delicto po
nam mortis infligentes, quò etiam pertinebant olim su
Imperatorum Romanorum primordia Adulatores isti, qu
teste *Zieglero de Jur. Majest. lib. 1. c. 2.* prout calumnians
& deferendi pruritus suadebat, innoxiiis levissimâ ex cau
Majestatis læsæ crimen impingebant, ut si quis Neronis Po
mata negligentiori aure exciperet, vel annulo Augusti ima
gine signato in manu retento servum verberaret, aut pate
lam apprehenderet, si quis honores eo die, quo olim Cæsar
decreti erant, sibi deferri pateretur; Si quis effigiem Prin
cipis in promiscuum usum argenti vertisset, si quis vend
tis hortis statuam Augustalem simul mancipasset &c. videat
tur *Philostratus in vit. Apollon. Suetonius in Tiberio*, *Seneca de*
beneficiis & Princeps Historicorum *Tacitus in Annalibus* ali
que à *Zieglero* adducti.

Justas proinde causas crimen aliquod ultimo supplicii
& morte naturali coërcendi agnoscimus partim præstantiam
objecti læsi aut offensi, quod fundamentum est poenæ mor
tis statutæ in crimine Magiæ, Blasphemæ, Sacrilegii, Per
duellionis, & similium, queis vel Natura naturans DEUS of
fenditur vel ipsius Reipublicæ status concutitur, vel dam
Gravitatem, uti in homicidio, Adulterio & similibus, qua
vitam hominis, & societatem conjugalem lædunt, vel per
versam delinquentis malitiam, uti plerumque in injuriis a
trocibus & in delinquente incorrigibili fieri solet, vel fre

quen

mentiam delinquentium juxta notum illud; *Crescentibus de-*
itis crescere debere pœnas per l. 16. §. fin. ff. de pœnis, aliasque
 iustas à Naturalistis & Criminalistis passim recensitas. *Con-*
r. Puffend. de Jur. & Nat. & Gent. l. 8. c. 3. §. 18. & seqq. Car-
ov. prax. Crim. P. 1. Quæst. 14. 23. 24. 38. & alibi passim. Grot.
b. 2. c. 20. §. 28. & seqq.

Nec id in Criminibus de Jure Divino vel civili Justi-
 tianæo Capitalibus solùm procedit (Nam quod jus Divi-
 um concernit, ex opposito sequeretur nullam omninò pœ-
 am mortis à Principe Christiano hodie infligi posse, cum
 gum Mosaicarum forensium Autoritas legislativa expira-
 erit, jus civile verò sicut rogari, ita & abrogari potuit)
 erùm etiam in delictis olim relegatione aut minore pœnâ
 unitis. Sic licet olim Adulterium capitaliter non puniretur,
 Constantinus tamen Imperator (qui venerandâ Christia-
 orum fide Romanum munivit Imperium, ut inquit Zeno *l.*
C. de Nat. lib.) ultorem gladium in adulteros strinxit. *l. 30. C.*
d. l. Jul. de adult. Ex eodem, quod posuimus principio
 meritò defenditur Justitia Sanctionis Carolinæ *Art. 160. &*
qq. laquei pœnam furti reo dictantis *Carpov. Pract. Crim.*
2. Q. 77. per tot. Zoësius ad tit. ff. de furtis n. 31. Stryck. in
su moderno d. tit. §. 11. idque tantò magis, quia pœna hæc
 à vetustate commendatur, cum illa jam olim destinata
 eperiatur in Constitutione *Friderici Imp. de pace tenendâ. Feud.*
tit. 27. §. fin. Imò sub veteribus Francis suspendium furis
 soli-

solitum fuisse testatur *Gregor. Turonensis in Historiâ Franco-*
Lib. 6. c. 8. ubi meminit cujusdam, qui pro furto ad sus-
 dium ducebatur; quod tanquam singularis odii erga fu-
 argumentum apud gentem hanc eruditè notat *Hertius*
Not. vet. Franc. Regni cap. 5. §. 48. De Feripetis quid senti-
 dum? Fuerunt quidem olim & fortassis adhuc sunt m-
 ni nominis Jurisconsulti, existimantes non esse fas Princ-
 Venationem tanquam à Deo ipsomet homini *Gen. 1. &*
 liberaliter indultam restringere vel planè interdicere;
 rùm errorem hunc mores hodierni jam dudum dedidicêru-
 dum experienciâ testante soli Principes, & qui Regalib-
 gaudent [nam inter hæc expressè relata Venatio i. *feud.*
 ferarum capturam prohibitione subditis factâ pro suâ ab-
 tioribus curis relaxatione anteverunt, ac ita Naturalem
 bertatem circumscribunt. *Grot. l. 2. c. 2. §. 5.* ac proinde
 ripetas ob pervicaciam & contemptum prohibitionis à Pr-
 cipe factæ, & sic non ob quantitatem sed qualitatem deli-
 justè puniunt. *Stryck. ad us. modern. Pandect. l. 41. Tit. 1.*
3. Carpzov. Prax. Crim. part. 2. Q. 84. n. 38. & seqq. contra
 phonsum à Castro, qui contrarium practicantes satis immo-
 stè Tyrannos nominat. Etsi enim non sit proportio in-
 feram bestiam & hominem, attamen nec est proportio
 ter vitam hominis & quinque solidos, & tamen pro his
 spendium irrogatur. Imò pro pecoribus abactis gladius ex-
 ginatur in *l. 1. §. 3. ff. de abigeis.* non ubique quidem, sed
 frequentius est id genus maleficii, cur non & laqueus parari po-

allis, qui frequentius prohibita venationi incumbunt cum
pendio rei familiaris, cum desertione agriculturæ, cum
perdicto usu armorum, cum aliis periculis peccandi vena-
nem concomitantibus. Conferatur *Zieglerus de Jurib. Ma-*
nat. lib. 2. cap. 19. §. 33. & seqq. qui tamen de æquitate Prin-
cipi commutationem pœnæ mortis in aliam corporalem &
cuniarum suadere mavult, quod ad jus aggratiandi spe-
re nemo non videt. Hoc quoque notant Authores, pri-
mò vice in fericidio deprehensum morte statim plectendum
non esse, sed observandos aliquos gradus pœnarum, donec
corrigibilis & habituatus fericida ad necem trahatur. *Fa-*
in. L. 1. Contr. c. 1. Zeidelmayer de Fericidio Q. 14. & alii Au-
tores à Fritschio, Corpori Juris Venatorio Forestalis inserti.

Quantumvis etiam in Republicâ specialiter constituti
sunt, qui reis ad mortem condemnatis jussu superioris vitam
adimant, sententiamque executioni mandent, quin tamen
jussu necessitatis cuilibet de populo hoc officium injungi pos-
set, dubio caret, & patet in exemplo bannitorum, so *Bogel*
en gemacht worden/nam sicuti pro foro externo impune,
ita pro interno inculpatè talem homuncionem fortè depre-
hensum cruentâ nece ad generum Cereris descendere facit
quiscunque. *Layman. de Jure & Justit. tract. 3. Part. 3. Cap. 2.*
5. Lessius de Jure & Justitiâ Lib. 2. c. 9. Dub. 3. n. 6. quod
tamen rectè ultrà territorium proscribentis & Bannum in-
dicentis non extendit *Laymann loco cit. §. 8.* confer quæ olim
a turbatores statûs à quolibet interficiendos ab Athenien-
sibus

sibus constituta refert *Puffend. de Jur. Nat. & Gent. lib. 8*
3. §. 18.

Ex hoc tamen bannitos occidendi Jure neutiquam defendimus Justitiam legum civilium interfectionem adultæ adulteræve permittentium *l. 20. & seqq. ff. l. 4. C. ad l. Jul. adult.* licet olim referente *Tacito de moribus Germanorum* usitatum & judicium ac executio adulterii marito conce- fuerit; Disparitas versatur in eo, tum quod bannitus occidatur de crimine atroci convictus & per sententiam Judicialem legitimè condemnatus, ast Adulterii complexus sine Judice, sine inquisitione aut prævia legitimâ condemnatione in præsentaneo æternæ infelicitatis periculo mactatum quod Jus civile cædem Adulteri non tam approb- quàm toleret, propter justum dolorem, intelligendo non Justitiam internam, sed factum suo modo excusabile, impunitatemque tantum largitur, quia dolor justus ex violato thoro conceptus non tam facile supprimetur, quin in iram magnam excreseat, & injuriam illatam vindicare quàm morte injuriantis. Confer. *C. inter hac. 33. Q. 2. vid. Zoëf. ff. ad leg. Jul. de Adulter. n. 17. & 18. Puffend. sup. cit. Less. l. 2. c. 9. Dub. 5.* ubi miratur tot præclara ingenia Romanorum & Græcorum hanc injuriam non vidisse, Imò Justinianum passum esse has leges corpori Juris Civilis inferi.

Injustitiâ quoque non caret, si filii aut cognati nocentis cum eo morte puniantur, quod olim nihil erat insol- præcipuè in crimine læsæ Majestatis, & durum certè est,

dele, ut alia exempla prætereamus, quod de Sejani liberis
 ert *Tacitus Annal. lib. V.* his verbis : *Igitur portantur in car-*
em filius imminentium intelligens, puella adeò nescia, ut crebrò
errogaret, quod ob delictum, & quò traheretur? neque facturam
ra, & posse se puerili verbere moneri : Tradunt temporis ejus
tores, quia Triumvirali supplicio affici Virginem inauditum ha-
atur, à carnifice laqueum juxta compressam : exin oblisis fau-
us, id ætatis corpora in Gemonias abjecta. Aliud in Favo-
 n innocentum cavit Divinus Legislato, dum *animam ip-*
z, quæ peccavit, morte morituram sancivit *Ezechielis 18. v. 20.*
 c ab exemplis, quod Deus puniverit peccata parentum in
 is aut nepotibus , *II. Regum. c. 4. v. 8.* *III. Regum c. 15.*
29. & 30. *IV. Regum c. 10. v. 11.* consequentia extorque-
 poterit, nam etiam potestas Civilis taliter punit in cri-
 ne perduellionis & aliis, bona confiscando, infamiam ir-
 gando, eos ad officia & honores inhabilitando, ut paren-
 eò magis à similibus flagitiis absterreantur, sed non ul-
 punire potest, quam sphaera activitatis suæ se extendit,
 c est in bonis fortunæ & honoris. At Dominium DEI
 iam in vitam se extendit, unde non mirum, si ob Delicta
 ulis, Jeroboam, & Achabi eorum posteritas afflicta & spe-
 ali divino Jussu morte affecta fuerit. *Grot. de Jure B. & P.*
b. 2. c. 21. §. 13. & seqq. & ibi Kulpis §. 4. Puffend. de Jure N.
G. l. 8. c. 3. §. fin. & in Officiis lib. 2. c. 13. §. 19. Addatur *Zieg-*
us de I. M. lib. 1. c. 2. §. 62. seqq. ubi l. 5. C. ad l. Jul. Majest.
 centem debuisse liberos paterno perire supplicio ideò carpit, quia
 cer-

certum non sit, an liberi perduellibus parentibus similes futuri, & ob timorem ultionis & vindictæ tanquàm futuri contingentis sententiam mortis ferre iniquum sit.

Coronidem operi imponat famosa illa Controversia : liceatne Magistratui damnare eum ; quem scientiâ privatâ scit innocentem, ex actis tamen, allegatis & probatis, seu ut vocare amant, scientiâ publicâ, pro nocente si declaratur? Et quidem Magistratum supremum sive Principem aut Rempublicam si consideramus, in favorem causam quasi decisam existimamus. Si enim juxta unanimem Theologorum & Jurisconsultorum doctrinam Magistratus subalternus seu judex inferior dato casu omnem diligentiam adhibere tenetur, ut reum à faucibus mortis eripiat, v. g. deponendo Personam Judicis & induendo personam testis, referendo Principi, pro meliore instructione causæ graviter allaborando & similibus, quantò magis ad milia media recurret Princeps, qui tantò facilius executionem mortis in innocuo impedire poterit, quantò amplius ipsi competit facultas gratiosam criminis abolitionem indigendi? Quoad Magistratum inferiorem, ut prolixiori discussioni parcamus, remittimus benevolū Lectorem ad Authores ex professo hanc materiam tractantes, *Lessium lib. II. cap. Dub. 10. n. 78. seqq. Laymann Tract. 6. c. 2. §. 8. Zoësum ad ff. Judiciis n. 51. König ad Decr. Tit. de Probat. n. 35. Engel d. tit. n. Schmier Tract. de Judiciis c. 2. Sect. 1. §. 4. n. 30. & seqq.* Cathedram verò problematicam ventilationem reservamus.

uissit adhuc specialis institui tractatio de Jure hominis
 vati in vitam Alterius ex capite defensionis propriæ re-
 tante, ubi certè non pauca occurrissent resolvenda circa
 oderamen inculpatae tutelæ, nec non occasione tuendi ho-
 ris circa Duella, nisi temporis angustia & Academicæ Dis-
 cussionis limites gradum sistere juberent. Sufficiant pro-
 le hucusque scripta ad demonstrandum *vita Humana Do-*
minum esse quidem de reservatis Divinæ Majestatis; ac pro-
 e *Autochiriam* damnabilem, nec non illimitatam illam &
 ratoribus explosam in liberos, servos, conjuges & subdi-
 potestatem neutiquam verum *jus vitæ, ac necis*, sed im-
 nem saltem ejus *usurpationem* fuisse; Competere nihil-
 minus homini jus non *directum* sed *indirectum* in *vitam*
privatam ex triplici officio, quod erga Deum, seipsum & ho-
 nem portat; *Reipublicæ* quoque fas esse tum Civitatis *se-*
curitatem externam adversus hostem in actu & potentiâ no-
 di proximâ existentem cum cœde ejus directâ tueri,
 inque in finem cives perituros etiam in occursum arma-
 mittere; Imò, si ita fieri jubeat ineluctabilis factorum
 inermes ac innocentes ad mortem dedere, tum denique
securitatem internam adversus verè nocentes servatâ delicto-
 rum proportionem & juris ordine cum ferali paucorum
 ictu, at salubri multorum metu strenuè
 propugnare.

F I N I S.

uissit adhuc specialis institui tractatio de Jure hominis
 vati in vitam Alterius ex capite defensionis propriæ re-
 ante, ubi certè non pauca occurrissent resolvenda circa
 oderamen inculpatae tutelæ, nec non occasione tuendi ho-
 ris circa Duella, nisi temporis angustia & Academicæ Dif-
 ationis limites gradum sistere juberent. Sufficiant pro-
 le hucusque scripta ad demonstrandum *vita Humana Do-*
rium esse quidem de reservatis Divinæ Majestatis; ac pro-
 e *Autochiriam* damnabilem, nec non illimitatam illam &
 ratoribus explosam in liberos, servos, conjuges & subdi-
 potestatem neutiquam verum *jus vitæ, ac necis*, sed im-
 nem saltem ejus *usurpationem* fuisse; Competere nihil-
 minus homini jus non *directum* sed *indirectum* in *vitam*
privatam ex triplici officio, quod erga Deum, seipsum & ho-
 nem portat; *Reipublicæ* quoque fas esse tum Civitatis *se-*
curitatem externam adversus hostem in actu & potentiâ no-
 di proximâ existentem cum cœde ejus directâ tueri,
 nque in finem cives perituros etiam in occursum arma-
 mittere; Imò, si ita fieri jubeat ineluctabilis fatorum
 inermes ac innocentes ad mortem dedere, tum denique
securitatem internam adversus verè nocentes servatâ delicto-
 rum proportionem & juris ordine cum ferali paucorum
 ictu, at salubri multorum metu strenuè
 propugnare.

F I N I S.

Wagner, Georg Joseph

Diss. inaug. ... de iure in vitam hominis

Moguntia 1722

4 Diss. 1478#Beibd.8

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10677082-0

VD18 15108872-001